

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM MÜZİĞİNDE ÇOKSESLİ EŞLİKLEMeye
YAKLAŞIMLARI VE EŞLİKTE HARF ŞİFRE YÖNTEMİNİ KULLANMA
DURUMLARI

Osman Gazi AKÇALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Müzik Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Gökay YILDIZ

Afyon

Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs 2007

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM MÜZİĞİNDE ÇOKSESLİ EŞLİKLEMeye YAKLAŞIMLARI VE EŞLİKTE HARF ŞİFRE YÖNTEMİNİ KULLANMA DURUMLARI

Osman Gazi AKÇALI

Müzik Anabilim Dalı

Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs 2007

Danışman: Prof. Gökay YILDIZ

Bu çalışma, müzik öğretmenlerinin eğitim müziğinde çoksesli eşlik kullanımına ilişkin yaklaşımlarını, armoninin harflerle ifade edildiği bir eşlik yöntemi olan harf şifre yöntemini kullanma durumları ve bu konuyla ilgili diğer görüşleri saptamak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada veriler, Antalya ilinde görev yapan müzik öğretmenlerinden anket yoluyla toplanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, müzik öğretmenlerinin çoksesli eşlikle ilgili görüşleri ve bir eşlik modeli olan harf şifre yöntemini kullanma durumları saptanmış, çoksesli eşlikleme ve harf şifre yönteminin müzik öğretmenliği programında öğretime ilişkin öneriler getirilmiştir.

ABSTRACT

MUSIC TEACHERS' APPROACH TO POLYPHONIC ACCOMPANIMENT IN
EDUCATIONAL MUSIC AND THEIR USAGE STATE OF LETTER-CODE
METHOD IN ACCOMPANIMENT

Osman Gazi AKÇALI
Department of Music

Afyon Kocatepe University The Institute of Social Sciences
May 2007

Advisor: Prof. Gökay YILDIZ

This study was done to establish the approaches of music teachers related to polyphonic accompaniment usage in educational music and usage state of letter-code method which is an accompaniment method that the armony is expressed by letters and their other opinions related to this subject.

In this study, the data were collected by the questionnaire from the music teachers working in Antalya. Through the findings, it's determined that music teachers' opinions related to polyphonic accompaniment and their usage state of letter-code method which is an accompaniment method and the suggestions related to polyphonic accompaniment in music teaching programme were given.

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde, yardım ve desteğini esirgmeden sunan saygıdeğer hocam Sayın Prof. Gökay YILDIZ'a, istatistik ile ilgili konularda bana destek olan sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Cem GÜZELLER'e, tezin yazımı sırasında yardımlarını esirgemeyen müzik eğitimcisi değerli eşim Elvan VURAL AKÇALI'ya ve çalışmalarım boyunca bana maddi ve manevi destek sağlayan sevgili aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Osman Gazi AKÇALI

ÖZGEÇMİŞ

Osman Gazi AKÇALI

Müzik Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans : 1998 Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü

Lise : 1994 İzmir Şemikler Lisesi

İş / İstihdam

1998- : Müzik Öğretmeni, İbrahim Kafesoğlu Lisesi

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı : İzmir, 1974

Cinsiyeti : Erkek

Yabancı dil : İngilizce

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZGEÇMİŞ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR.....	xiv
I. BÖLÜM.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın İçeriği.....	2
1.1.1. Eğitim.....	2
1.1.2. Sanat ve Müzik Eğitimi.....	2
1.1.3. Çokseslilik.....	6
1.1.4. Çoksesliliğin Tarihsel Gelişimi.....	6
1.1.5. Müzikte Eşlik.....	8
1.1.6. Eşlik Eğitimi.....	11
1.1.7. Harf Şifre Yöntemi.....	13
1.2. Problem Cümlesi.....	19
1.3. Alt Problemler.....	19
1.4. Araştırmanın Önemi.....	20
1.5. Sayıtlılar.....	20
1.6. Sınırlılıklar.....	20

II. BÖLÜM.....	21
2. YÖNTEM.....	21
2.1. Araştırmanın Modeli.....	21
2.2. Evren ve Örneklem.....	21
2.3. Veri Toplama Yöntemleri.....	24
III. BÖLÜM.....	26
3. BULGULAR VE YORUM.....	26
3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	26
3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	35
3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	40
3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	43
3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	48
IV. BÖLÜM.....	50
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	50
4.1. Sonuçlar.....	50
4.2. Öneriler.....	51
KAYNAKÇA.....	53
EKLER.....	56
EK 1. Anket.....	57
EK 2. Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgeleri.....	62
EK 3. Harf Şifreleriyle Armonize Edilmiş Okul Müziği Dağarcığı.....	64

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Öğretmenlerin “meslekteki kıdeminiz” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi	22
Tablo 2. Öğretmenlerin “cinsiyetiniz” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi.....	22
Tablo 3. Öğretmenlerin “görevli olduğunuz okul” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi.....	23
Tablo 4. Öğretmenlerin “mezun olduğunuz okul türü” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi.....	23
Tablo 5. Öğretmenlerin “derslerde kullandığınız çalgı (çalgılar)” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi.....	24
Tablo 6. Öğretmenlerin “ders içi ve ders dışı etkinliklerde, öğretmenin çalgısıyla çok seslendirilmiş eşlik yapması önemlidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi...26	
Tablo 7. Öğretmenlerin “çoksesli eşlik, şarkı öğretimi aşamasında gereklidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....	27
Tablo 8. Öğretmenlerin “çoksesli eşlik, okul çalgı eğitimi (blokflüt, vb.) aşamasında gereklidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....	28
Tablo 9. Öğretmenlerin “çoksesli eşlik, zevk eğitimi aşamasında gereklidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....	29

- Tablo 10. Öğretmenlerin “şarkı öğretiminde, tonalite sorunlarının azaltılmasında çoksesli eşlik önemlidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....29
- Tablo 11. Öğretmenlerin “ritmik beraberlik sorunlarının azaltılması için çoksesli eşlik önemlidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....30
- Tablo 12. Öğretmenlerin “öğretilen şarkıyı sevdirmek için çoksesli eşlik önemlidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....31
- Tablo 13. Öğretmenlerin “çoksesli eşliklemeye, kısa sürede ve doğru transpoze yapabilme becerisi önemlidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....32
- Tablo 14. Öğretmenlerin “çoksesliğin benimsetilmesinde, çoksesli eşlik verimi artırır” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....32
- Tablo 15. Öğretmenlerin “müzik öğretmenlerinin çoksesli eşikleme becerileri, hizmet içi eğitim yoluyla artırılabilir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....33
- Tablo 16. Öğretmenlerin “eğitim müziği dağarındaki makamsal eserlere de çoksesli eşlik yapmak gerekir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....34
- Tablo 17. Öğretmenlerin “lisans eğitimi süresince piyano ve gitar derslerinin eğitim programlarında, sanatsal düzeyi yüksek eserlere ağırlık verilmesi, çoksesli eşlik becerilerini fazla geliştirmez” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....35
- Tablo 18. Öğretmenlerin “lisans eğitiminde çalgı öğretmenleri, yaratıcı çalma ve yaratıcı eşlik çalışmalarını desteklemelidirler” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....36
- Tablo 19. Öğretmenlerin “lisans eğitiminde, çoksesli eşliklemeye uygun çalgı eğitiminin en temel nedenlerinden biri, derste öğrencilere eşlik yapmaktır” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....37

- Tablo 20. Öğretmenlerin “lisans eğitiminde görülen “Armoni” dersinde, akorların dereceyle gösterilmesi ile birlikte harf şifreleriyle de ifade edilmesi yararlı bir uygulama olacaktır” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....38
- Tablo 21. Öğretmenlerin “elektronik org eğitimi” dersi, çoksesli eşikleme becerisi kazanılması için faydalı bir derstir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....39
- Tablo 22. Öğretmenlerin “orgun hazır elektronik akompanyalarını kullanmak piyano ve gitarla çoksesli eşlik yapma becerisini çok da arttırmaz” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....40
- Tablo 23. Öğretmenlerin “popüler ve caz müziği birikimi, hızlı ve etkili çoksesli eşikleme becerisi için gereklidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....41
- Tablo 24. Öğretmenlerin “popüler ve caz müziğinin armoni ve ritm yapısı, çoksesli eşiklemede kullanılmaya uygundur” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....42
- Tablo 25. Öğretmenlerin “lisans eğitimi programında, popüler ve caz müziğinin de yer alması gereklidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....43
- Tablo 26. Öğretmenlerin “çoksesli eşiklemede harf şifre yöntemi pratik bir yoldur” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....44
- Tablo 27. Öğretmenlerin “harf şifreleri kullanarak eşlik yaparken, eşlik figürü üretme, eşliği zenginleştirme becerisi gereklidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....44
- Tablo 28. Öğretmenlerin “harf şifreleri kullanarak eşlik yapmak için, çalgıyla ilgili teknik beceri-yeterlilik önemlidir” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....45

- Tablo 29. Öğretmenlerin “müzik öğretmenlerinin, tek sesli okul şarkılarına uygun harf şifrelerini yazabilme becerileri olmalıdır” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....46
- Tablo 30. Öğretmenlerin “müzik ders kitaplarında, çoksesli eşikleme yapabilmeye ilgili bilgi-kaynak (eşlik notası veya akor şifreleri) bulunmalıdır” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....46
- Tablo 31. Öğretmenlerin “okul şarkıları eşliklerinin bir çoğu, çalgı tekniği bakımından zordur” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi.....47
- Tablo 32. Öğretmenlerin “derslerinizde çoksesli eşlik yapıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi.....48
- Tablo 33. Öğretmenlerin “eşlik yaparken harf şifre yöntemini kullanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi.....49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Seslerin harflerle yazımı.....	13
Şekil 2. Şifreli Bas Örneği (Yazılışı).....	14
Şekil 3. Şifreli Bas Örneği (Çalınışı).....	14
Şekil 4. Şekil Akorların ön plana çıktığı yazım şekli	15
Şekil 5. Tonal armoni yazımında kullanılan şifreler.....	15
Şekil 6. Akorların harf şifre yöntemiyle yazımı.....	16
Şekil 7. Harf Şifre Yöntemi ile çokseslendirilmiş okul müziği örneği.....	16
Şekil 8. Şarkının örnek çalınışı.....	17
Şekil 9. Şifrelerin Arpej figürü ile çalınışı.....	18
Şekil 10. Piyanoda iki el şifre ile arpej figürü çalınışı.....	18
Şekil 11. Şifrelerle marş vb. şarkılar için eşlik figürü.....	19

KISALTMALAR

s	: Sayfa
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
YÖK	: Yüksek öğretim kurulu
F	: Frekans
%	: Yüzde
G.Ü.	: Gazi Üniversitesi
H.Ü.	: Hacettepe Üniversitesi

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Toplumların gelişmişliklerinin o toplumu oluşturan bireylerin gelişmişlikleriyle, bunun da eğitimle doğru orantılı olduğu bir gerçektir. Ekonomi ve bilimde gelişmiş bir ülke, bireyelerine verdiği bilim-teknik eğitimin yanı sıra, güçlü bir sanat eğitimi ile sanat duygusu geliştirilmiş bireyelerle çağdaş olmayı başarabilir.

Müzik eğitimi sanat eğitiminin en önemli boyutlarından biridir. Müzik öğretmeni de toplumun müzik yaşantısını doğrudan etkileyebilme konumunda olduğu için, toplumun müzik eğitiminin en temel şekillendiricisi durumundadır.

Geç sayılabilecek bir yaşta eğitime başlayan müzik öğretmeni adaylarının, bireyin davranışlarında müzik yaşantısı yoluyla olumlu davranışlar geliştirme sürecine kadar, tutarlı işlevsel hedefleri ve ilkeleri saptanmış, öğretmenlik mesleği ile bağdaşan programlara ihtiyaçları vardır

“Müzik öğretmenliği kendine özgü bir meslektir. Müzik öğretmenliği eğitimi, bu mesleğe yönelen veya yöneltlen bireyleri müzik alanında öğretmenleştirme sürecidir. Bu süreç genel olarak müzik öğretmenliği mesleğinin gerektirdiği yeterlilikler üzerinde odaklanır. Bunlara müzik öğretmenliği yeterlilikleri denir. Bu bakımdan müzik öğretmenliği eğitimi, müzik öğretmenliği yeterliliklerini kazandırma ve geliştirme sürecidir. Müzik öğretmenliği eğitiminin amacı, öğretmen adaylarına bu yeterlilikleri kazandırmak ve kazanmış olan öğretmenlerin bu yeterliliklerini geliştirmektir. Müzik öğretmenliği yeterlilikleri, genel olarak hizmet öncesi eğitimle kazandırılır, hizmet içi eğitimle geliştirilir.” (Uçan, 2006: 68).

Müzik öğretmeni, dersinde ideal bir müzik dersinin gereği olan her boyutu yeterince işler kılabilmelidir ki, genel müzik eğitimi alanında günümüzde iyi kabul edilebilecek bir düzeyi yakaladığımızdan söz edebilelim.

“Bilindiği gibi, müzik eğitiminde kullanılan şarkılar, öğrencide müzik eğitiminin hedefleri doğrultusunda davranış değişiklikleri oluşturma sürecinde müzik öğretmenin en büyük yardımcısıdır. Müzik eğitiminde kullanılan bu şarkılar, eğitsel amaçla bestelenmiş ya da okul müziği özelliklerini taşıyan tek sesli, çoksesli ve eşlikli şarkılardan oluşmaktadır.” (Uçan, 1990: 239).

“Müzik eğitiminin hedefleri doğrultusunda davranış değişiklikleri oluşturma sürecinde müzik öğretmeninin en büyük yardımcısı olan bu şarkıların öğretimi sırasında müzik eğitiminin temelini çocuğun kendi sesi teşkil etmektedir.” (Bilgin, 2006: 242).

Fakat ses müziğini destekleyecek, onu zenginleştirecek, çocukta çokseslilik zevkini uyandırmaya yardımcı olacak ve seslerin tanınmasını çabuklaştıracak çalgılar da okul müzik eğitiminin ayrılmaz unsurlarıdır.

Armonik-polifonik karaktere sahip piyano, org, gitar gibi çalgılarla yapılan eşlikler, öğrencilerle beraber müzik yapmak, onları aynı tempo ve tonalite içinde tutabilme yönünden diğer çalgılarla yapılan eşliklerden farklı bir konumdadırlar. Bununla birlikte, müzik öğretmenlerinin çoksesli eşlik yapabilmeleri ve bununla ilgili tüm çalışmalar önem kazanmıştır.

1.1. Araştırmanın İçeriği

Araştırma, müzik eğitimi alanında, müzik öğretmenliği mesleğinde çoksesli eşikleme ile ilgili konuları içermektedir.

1.1.1. Eğitim

Eğitim sözcüğü farklı görüşteki eğitimcilerce değişik biçimlerde tanımlanmıştır. “Eğitim, bireyde istenilen yönde davranış değişikliği oluşturucu nitelikteki bir süreçtir” (Tyler, 1950: 4).

Eğitim, bilim, teknik ve sanatın harmanlanarak, bireyleri ve toplumları etkilediği, yönlendirdiği bir süreç niteliği taşır. Sanat eğitimi bu amaca dönük eğitim sürecinin üç ana boyutundan biridir. Müzik eğitimi ise, çeşitli kollara ayrılan sanat eğitiminin başlıca dallarından birini oluşturur.

1.1.2. Sanat ve Müzik Eğitimi

Sanat eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyin sanatsal davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir. (Uçan, 1997: 199).

Sanat eğitimi, her biri kendi içinde çeşitli dallara ayrılan şu üç ana koldan oluşur:

1. Fonetik Sanatlar Eğitimi
2. Plastik Sanatlar Eğitimi
3. Dramatik Sanatlar Eğitimi

Müzik eğitimi, fonetik sanatlar eğitiminin başlıca dallarından birini oluşturur. Müzik, çağlar boyunca birey ve toplumların eğitiminde de kullanılmış ve öğrenme sürecinde önemli etkin bir alan olarak görülmüştür.

Müzik eğitimi temelde genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç ana türe ayrılır. Birey üzerinde müzikte hedeflenen davranış değişikliklerinin gerçekleştirilmesi, kültürel ve sosyal açılardan ulusal müzik kültürü ve müzik zevkinin kazanılması bakımından "Genel Müzik Eğitimi" son derece önemlidir.

“...Genel müzik eğitimi, aslında, her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir, zorunludur ya da zorunlu olmak durumundadır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan "asgari ortak-genel kültür" ün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir...” (Uçan, 1997, 31).

“...Müzik eğitiminin kendine özgü bütünlüğü ve çeşitliliği içinde, genellikle, genel müzik eğitimi özengen müzik eğitimine, özengen müzik eğitimi mesleki müzik eğitimine hazırlayıcı konumdadır. Öbür yandan, mesleki müzik eğitimi özengen müzik eğitimi de genel müzik eğitimine dayalıdır...” (Uçan, 1997: 32).

“...Müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla mesleki (profesyonel) müzik eğitimi yapan "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi" bölümlerinin ana hedefi; ilköğretim ve ortaöğretime yönelik genel müzik eğitiminin hedeflerine uygun olarak başta ders içi olmak üzere ders dışı, okul içi ve dışındaki tüm müziksel etkinlikleri verimli ve etkili bir şekilde yürütebilecek müzik öğretmeni yetiştirmektir...” (Bilgin, 1998, 16).

Müzik eğitiminin genel kapsamı davranışsal ve içeriksel olmak üzere iki açıdan ele alınabilir.

Davranışsal açıdan ele alındığında, müzik eğitimi, temelde şunları kapsar:

- Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi
- Şarkı söyleme eğitimi
- Çalgı çalma eğitimi
- Müzik dinleme eğitimi
- Müziksel yaratma eğitimi
- Müziksel bilgilenme eğitimi
- Müziksel beğeni geliştirme eğitimi
- Müziksel kişilik kazanma eğitimi
- Müziksel duyarlılığı artırma eğitimi
- Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi
- Müzikten yararlanma eğitimi

Müzik dersi içeriksel olarak ele alındığında da şu etkinlikleri kapsar

- Müziksel işitme (kulak) eğitimi
- Ses eğitimi
- Çalgı eğitimi
- Müziksel devinim ve ritim (tartım) eğitimi
- Müzik bilgisi eğitimi
- Yaratıcılık eğitimi
- Beğeni eğitimi
- Müziksel kişilik eğitimi
- Müziksel duyarlılık eğitimi
- Müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi
- Müziği kullanma ve müzikten yararlanma eğitimi (Uçan, 1997: 14-15).

“...Müzik dersinde tüm bu etkinliklerin hedefine ulaşmasında, müzik öğretmenin elinde malzeme olan “eğitim müziği” Türkiye’de orta öğretim düzeyinde ele alınarak tanımlanır, geleneksel ve çağdaş, tek sesli ve çoksesli, yerel, ulusal ve evrensel nitelikli müziklerimizden orta öğretim müzik eğitim programlarının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılmasında ve geliştirilmesinde eğitim-öğretim malzemesi olarak kullanılmak üzere amaçlara, öğrencilere, belli eğitim-öğretim ilkelerine ve belli estetik ölçütlere uygun olarak seçilen örneklerden oluşan dağarcıktır....” (Uçan, 1990: 239).

Bu dağarcık içerisinde yer alan okul şarkıları eğitsel amaçla bestelenmiş ya da okul müziği özelliklerini taşıyan tek sesli, çok sesli ve eşlikli şarkılardan oluşur.

“...Okullarımızda söylenen şarkılar oldukça geniş kapsamlı olup değişik özellikteki parçalardan oluşmaktadır. Örneğin; halk türkülerimiz, halk türkeleri niteliğinde yazılmış şarkılar, batıdan aktarılmış ya da öykünme çocuk, gençlik ve halk şarkıları ile bunların yanında büyük sanat yapıtlarından düzenlenmiş parçalar okul şarkısı olarak söylenmektedir...” (Zuckmayer vd., 11: 1976).

Okullarımızda söylenen bu şarkıları

- Aktarma
- Öykünme
- Halk Türküleri
- Özgün Türk Okul Şarkıları
- Popüler Şarkılar

olarak gruplayabiliriz.

Müzik öğretmenin müzik dersinde etkili olabilmesi, kullandığı bir ya da birkaç çalgı yanında, çoksesli eşlik özelliği olan çalgıları da yeterince iyi çalabilmesine bağlıdır.

Müzik öğretmenleri çalgılarını sınıfta solfej eğitimi yaparken yardımcı, dinleti yaparak ve şarkılara eşlik ederek de beğeni eğitiminin bir gereği olan bir araç olarak kullanırlar. Bu durum müzik eğitiminde kullanılan çalgıların, öğretici ve estetik amaçlara göre işlevlerinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Piyano, org, gitar gibi çokseslilik duygusunu kazandıran çalgılar müzik öğretmenin kullanacağı temel çalgıların başında gelmelidir.

1.1.3. Çokseslilik

Genel anlamıyla çokseslilik, iki ya da daha fazla sesin aynı anda tınlaması; daha teknik anlamıyla ise, akor sistemleri ile bu akorlar arasındaki ilişkiyi düzenleyen kurallar bütünü olarak tanımlanabilir.

“Ezgi, tartım ve çokseslilik müziğin yapısını oluşturan üç öğedir. Müziğe derinlik kazandıran çokseslilik, bunların en bilimsel olanı ve evrensel müziğin en kaçınılmaz yanıdır.”(Cangal, 1988: 148).

1.1.4. Çoksesliliğin Tarihsel Gelişimi

Tarihin her evresinde, insanoğlu ihtiyaçları doğrultusunda buluşlar yapmış ve dönemin moda olan alışkanlıkları, beğenileri, akımları gelişimin bir parçası olmuştur. Çokseslilik olarak konuya bakarsak, her dönemde insanların duymak istediği, o dönemde moda olan bir armoni olmuştur.

“Avrupa’da çoksesliliğin tanımına 10.yüzyılda rastlamamıza karşın, bazı kaynaklar, başlangıcını 7. yüzyıla dayandırdıkları ve Symphonie denilen ses uyumları kurallarına uygun bir çokseslilikten söz ediyorlar.” (Selanik, 1996: 49).

“...Yaklaşık 1650–1900 yılları arasında Batı’da geçerli olan armoni sistemi, ortaçağın sonlarında ve Rönesans Avrupası’nda uygulanan çoksesli müzikten türemiştir. 9. Yüzyılda kiliselerde söylenen dinsel şarkılarda, ezgiyi artırmak için ana melodiye yeni sesler ekleme yoluna gidilmişti. Organum adı verilen bu çokseslendirme tekniği, armoninin de ilk örneğiydi. Oldukça basit olan bu ilk örneklerde ana melodi, kendisine sürekli paralel olarak yürüyen ve 4’lü 5’li ya da 8’li (oktav) bir aralıkta bulunan bir ikinci ses tarafından destekleniyordu. Bu aralıkların seçilmesinin nedeni ise, İ.Ö. 6.Yüzyılda Eski Yunanlı filozof Pythagoras’ın da kanıtladığı gibi, konsonans (uyumlu aralıklar) adı verilen 4’lü 5’li ve 8’li aralıkların kulakta mutlak bir rahatlık duygusu yaratmasıydı. Daha sonraları bu çokseslendirme tekniği sürekli paralelliğin getirdiği kısıtlayıcılıktan kurtularak gittikçe karmaşıklaştı ve ters hareketlere (ana melodi tizden pes giderken, öbür sesin pesten tize gitmesi) yer verildi. Serbest organum adı verilen bu üslupta konsonans aralıklar parça başında, melodi cümlesinin sonlarında ve şarkı metninde önemli sözlerde, disonans (uyumsuz) aralıklarsa ara bölümlerde kullanılıyordu.” (Ana Britanica,1993: 404)

Şu an kullanılan tonal armonide dizide önemli işlevi olan 4. 5. ve 8. derecelerin, İ.Ö. 6.Yüzyılda öneminin keşfedilmesi, çoksesliliğin ihtiyaç olarak o tarihlerde belirdiğinin bir göstergesidir.

“15.yüzyılda kara Avrupası’ndaki müzikçiler kendilerine yabancı olan, ama İngiliz müzikçilerce 12.Yüzyıldan beri kullanılan 3’lü ve 6’lı aralıkları tanıdılar ve bunları da birer konsonans aralık olarak kullanmaya başladılar. Aynı yüzyılın müzik uygulamasında ortaya çıkan bir başka olgu ise ortaçağda kullanılan kilise modlarının önemi kaybolurken, majör ve minör dizilerin bunların yerini almasıydı.

16. yüzyıla gelindiğinde müzik yazımı büyük bir değişim geçirirken, bu yüzyıla değin egemen olan kontrpuan tekniği yerini armonik düşünceye bıraktı. Kontrpuan tekniğinde, kendi içinde bütünlüğü olan bağımsız müzik çizgileri, bir kompozisyon oluşturacak biçimde birleştirilir. Kelime anlamı bakımından kontrpuan “noktaya karşı nota”, yani notaya karşı nota ve melodiye karşı melodi olarak tanımlanabilir. Burada her müzik çizgisi ayrı bir birim oluşturduğundan “yatay” anlayıştan söz edilir. Yatay olarak ilerleyen partiler aralarında ister istemez bazı akorlar oluşturur, ama bunlar kontrpuanın bir yan ürünüdür.” (Ana Britanica, 1993: 404)

Çokseslilikte akor kavramının ortaya çıkması, günümüz çoksesliliğinin temelidir. Akor ve bunların arasındaki düzen yıllar boyu gelişim göstermiştir.

“Kontrpuan rönesans müzikçilerinin yarattığı üslubun temelidir. Temel biçimini 16. yüzyılda bulmuştur. Armonik yazı ortaya çıktığı zaman, kontrpuan büyük Bach sayesinde gelişme göstermiştir. Beethoven’ den sonra bu yazı tekniği bir kompozisyon alışırması durumuna düşmüştür.

Günümüz müzik öğretim kurumlarındaki kontrpuan eğitiminde, verilen melodi ile kontrpuanlaşan partiler için iki sestem sekiz sese kadar işlenen beş kontrpuan biçimi vardır. 1. Kontrpuanlar, verilen şan’ın değeriyle bağdaştırılır. Buna “notaya karşı nota” denir. 2. İki notaya karşı bir nota.3. Dört notaya karşı nota. 4. Senkop 5. Süslemeli (nakışlı)

İki korolu kontrpuan, sekiz sesli bir biçimdir. Bunda çoksesli topluluk bir bütün oluşturur ve her biri dört ses üzerine yazılmış olan iki koronun müzikleri birbirinin karşılığıdır.

Benzetmeli kontrpuanda ise bir benzetmenin aralıkları, açıklanan aralıkların karşılığı olursa, benzetme düzenlidir. Ancak majör bir aralığa minör bir aralıkta veya minör bir aralığa majör bir aralıkta karşılık verilirse, benzetme düzensiz olur. Müzikte “kontrpuanlamak” ise, müzik yazısında kontrpuan yöntemlerini kullanmak anlamına gelmektedir.

Armoni tekniğinde ise birimi oluşturan akordur ve bu teknik üzerine kurulu olan bir yapıt “dikey” bir öge olan akorların art arda sıralanmasıyla oluşur. Her ses çizgisinin öneminin eşit olduğu kontrpuanın tersine, armonide amaçlanan, ana melodi çizgisinin akorlarla desteklenmesidir.” (Ana Britanica, 1993: 404)

“Armoninin gelişmesiyle bazı yeni kavramlar önem kazandı. Bunların başında “tonalite” ve “modülasyon” geliyordu. Tonalite sistemi, majör yada minör dizilerin her bir derecesi üzerine kurulu olan akorlar arasındaki ilişkileri düzenler. Her akorun özgül bir işlevi olup asıl armonik hedef olan eksen sesine ve akoruna yaklaşılr yada ondan uzaklaşılr. Modülasyon ya da parça içinde tonalitenin değiştirilmesi de, armonik yapının zenginleştirilmesi için başvurulan yöntemlerden biridir. Yapılan çeşitli modülasyonlardan sonra parçanın bitiminde yeniden başlangıç tonalitesine dönülür.” (Ana Britanica, 1993: 404)

Sürekli gelişim gösteren armoni sanatı, tonalite, majör, minör ve modülasyon kavramlarını ortaya çıkartmıştır. Müziğe boyut kazandıran bu kavramlar, beraberinde değişik formları getirmiştir.

“I (Tonik) - V (Dominant) - I (Tonik) biçiminde özetlenecek olan modülasyon şeması 18. yüzyılda gelişen büyük boyutlu müzik formlarının da temelini oluşturuyordu. (Mozart ve Haydn sonatları.) 19. yüzyıla gelindiğinde armonik düşünüşün gelişmesiyle birlikte, daha uzak tonlara modülasyonların da sık sık kullanıldığı görüldü. (Beethoven’in olgunluk dönemi eserleri) Bu yüzyılda tonaliteye ait olamayan kromatik notalara karşı ilgi gittikçe arttı ve bu sesler tonaliteye ait seslerle birlikte kullanıldığında disonant armoniler elde edildi. Klasik armoninin en önemli ögesi olan basit üçlü akorlar da yerlerini çok daha karmaşık ve tonalite içindeki işlevleri kolay anlaşılmayan akorlara bıraktı. Bunun sonucunda klasik (geleneksel) armoni kuralları tarafından belirtilen tonalite sistemi yerini, Wagner’in birden fazla işlevi olan akorları ve Debussy’nin tam sesli aralık dizileri gibi müzik diline getirilen yeniliklere bırakmaya başladı...” (Ana Britanica, 1993: 404)

Günümüzde besteciler, estetik anlayışlarına göre eserlerinde kendi ülkelerinin müziklerine ilişkin geleneksel armoniyi, klasik armoniyi, (geleneksel) ve modern armoniyi bir arada kullanabilmektedirler.

1.1.5. Müzikte Eşlik

Eşlik, ezgiye boyut kazandıran onu anlamlı kılan, bulunduğu tonaliteyi, ritmik ve armonik yapıyı ortaya çıkaran sesler olarak tanımlanabilir.

“Eşlik, kelime anlamı olarak, insan sesi ya da çalgı için yazılmış bir eserde, asıl sesi desteklemek amacıyla eşlik eden ses ya da sesler şeklinde ifade edilmektedir.” (Say, 2002: 249).

Yine Say' a göre (2002: 186) eşlik; "Bir eserde esas sesi destekleyen parti ya da partiler, ses müziği veya çalgı müziğinde bir eserin armonik niteliğini ortaya çıkaran, ona içerik ve derinlik kazandıran müzikal birliktelik olarak açıklanmaktadır".

Bilgin' e göre (1998: 29) ise eşlik; "Bir kompozisyonun ana melodisine ya da ses partisine dayanak oluşturması ya da onu ön plana çıkarması amaçlanan yardımcı parti ya da partiler olarak tanımlanmaktadır".

Eşlik sanatının gelişimini inceleyecek olursak, o dönemin form ve armonik gelişimine paralel olarak bir süreç geçirdiği görülebilir. Lavta, klavsen, org ve piyano ile başlayan eşlik sanatı, eserlerde büyük orkestra eşliklerine de yer verilmesi şeklinde gelişmiştir.

“...Tarihsel süreç içerisinde müzik, ilk çağlarda tamamen dinsel duygularla yapıyordu. Ancak gelişen uygarlıklarla birlikte estetik bir amaç ve bilinçle, bir sanat olma yönünde ilerleyerek günümüze kadar ulaşmıştır. Bu bağlamda; özellikle ilk çağ uygarlıklarında, dans ve ritm duygusunun gelişmesiyle birlikte söylenen şarkılar, birer eşlik niteliği kazanmış, daha sonraları giderek şarkılara eşlik yapmak amacıyla çeşitli enstrümanlar geliştirilmiştir. (Sönmezöz, 2006: 9)

“...Ortaçağın din dışı Avrupa müziğinde çalgı eşliği, melodinin aynı perdeden ya da bir oktav aralıkla çalınmasıyla sınırlıydı; bazen melodide küçük değişiklikler yapılarak bir heterofoni oluşturulur, bazen de eşliğe yeni ritim özellikleri katılır ya da burdon yapılırdı. Benzer özelliklerde çoğu halk müziği örnekleriyle Avrupa din dışı müziğinin büyük bölümlerinde de rastlanır. 16.yüzyıl Avrupa müziğinde solo şarkılar lavta eşliğinde söyleniyor, eşlik hem akorlu hem de kontrpuantal olabiliyordu.” (Ana Britanica, 1993: 82-83)

Şifreli bas, eşliklemede irticalen eşikleme gerektirdiği için önemli bir gelişimdir. Günümüzde caz müziğinde kullanılan şifreler gibi eşlik, yapanın yorumuna, yaratıcılığına bırakılmıştır.

“17.yüzyılın başlarında ortaya çıkan sürekli bas, klavsen ya da orgda bestecinin rakamlarla gösterdiği akorlara dayanarak çalınan bir armonik eşlikti. 18. yüzyıla gelindiğinde sürekli bas J.S.Bach' ın sonatlarında ve solo kantatlarındaki gibi bir solocuya ya da Alessandro Scarlatti'nin operalarındaki gibi bir çalgı topluluğuna eşlik ediyordu. Yorumcunun hem süslemede, hem de

kontrpuanda çok yaratıcı olmasını gerektiren bu gelişme eşliğin de solocu kadar önem kazanmasına yol açtı.” (Ana Britanica, 1993: 82-83)

"Zamanla zorunlu eşlik (Obbligato) adıyla anılmaya başlayan bu tür eşlik, bir partinin ikincil bir çalgıyla yinelenmesi ya da isteğe bağlı süslemelerle çalınması anlamına gelen ad.libitum eşliğin karşıtıydı.

18. yüzyılın ikinci yarısında zorunlu eşlik karmaşıklaşıp zenginleşti ve birincil önem taşımaya başladı. Solo çalgının rolü ise ad libitum eşliğe indirgendi. Yüzyılın sonları zorunlu eşlik tarzı en etkili olduğu dönemdi; hatta Beethoven "Ben dünyaya zorunlu eşlikle geldim" diyecekti. Bu tarz 19. yüzyılda romantik bestecilerin hem solo, hem çok partili yapıtlarında sürdü. Bunlarda eşlik daha inceden inceye işlenmiş ve anlatımca daha zenginleşmişti. Piyanonun anlatım olanakları Schubert'in şarkı (lied) sözlerindeki betimsel ve psikolojik yanların eşliğe yansımaya yol açtı. Schumann, Brahms, Ve Huga Wolf da Lied eşliklerinde onu örnek aldılar. Yaylı ve nefesli çalgılar için yapılan bestelerde piyano eşliği, başlı başına bir parti durumuna geldi. Orkestra eşliği de büyük gelişme göstererek romantik konçertolarda, şarkı ve şarkı çevrimlerinde kullanıldı. Hector Berlioz'dan Abla Berg ve Benjamin Britten'a kadar uzanan pek çok besteci yapıtlarında orkestra eşliğine yer verdi.

19.yüzyıl Alman Lied'leri ve Fransız melodileri piyano eşliğinin bir sanat haline gelmesine yardımcı oldu. Piyanoda eşlik eden sanatçının şiirsel ve müziksel kavrayış gibi nitelikleri bulunmalı, ayrıca tıpkı oda müziğindeki yorumcu gibi toplulukla birlikte çalabilmeliydi. 20.yüzyılda İngiliz Gerald Moore ve Hollandalı Coenraad Nalentyn Bos gibi piyanistler solocuya gösterdikleri duyarlılık ve bestecinin amaçlarını yorumlayabilme yetenekleriyle eşlik sanatını daha da geliştirdiler.” (Ana Britanica, 1993: 82-83)

“...Türk müziğinde de eşlik önemli bir yer tutmuştur. Osmanlı İmparatorluğu döneminde özellikle mehter takımlarında eşlik yapmak amacıyla zil ve davulların bulunduğu bilinmektedir. Ayrıca boruların, çalan ezgiye eşlik yapmak amacıyla, tıpkı batı müziğinde Barok ve Erken Klasik dönemlerdeki eserlerde görüldüğü gibi bas tutarak eşlik yapma özelliğinin olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. (Sönmezöz, 2006: 10).

"...Henüz 17. asırda, mehterhaneleri-hem de bir nevi basso tutarak çalan boruları ve en velveleli halleriyle dinlemeğe İstanbullular alıştırlar" (M.R. Gazimihal, 1939: 18).

1.1.6. Eşlik Eğitimi

“...Eşlik dersi, piyano eğitimiyle birlikte, müzik teorisi ve işitme dersinde kazanılan teorik bilgileri kaynaştırarak okul şarkılarına doğaçlama ya da yazılı olan eşlik partiyonlarını çalmaya yönelik olarak programlanmıştır....” (Sönmezöz, 2006: 7).

“...YÖK’ün 1997-1998 öğretim yılından itibaren uygulamaya koyduğu Müzik Öğretmenliği Lisans programında yer alan tanımına göre eşlik dersi; "...piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar" şeklinde belirtilmiştir....” (YÖK, 1998).

Musiki Muallim Mektebi' nin kuruluşundan, 1998 yılına kadarki uygulanan programlara göre, eşlik eğitiminin büyük ölçüde piyano ve müzik teorisi (armoni ve kontrpuan) derslerine bırakılmakta olduğu görülmektedir. Buna göre; eşlik eğitimi sözü edilen programlarda şöyle yer almaktadır:

Kuruluşundan 1936 yılına kadarki öğretim yıllarında eşlik dersinin, 6. sınıfta "Akompanyeman dö Piyano" adıyla verilmekte olduğu görülmektedir (Öztürk, 1996: 197–198).

“...1937/1938–1968/1969 öğretim yılları arasında uygulanan Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü Müzik Şubesi Müfredat Programı'nda eşlik, ders olarak açılmamış ancak piyano dersinin içeriğinde yer almıştır. Bu programa göre piyano dersinde özellikle 2. sınıf için sıralanan amaçlardan biri de "piyano için yazılmış okul ve halk şarkılarına ve korolara eşlik edebilme" olarak belirlenmiştir....” (Uçan, 1982: 187-191).

“...1969/1970-1977/1978 öğretim yılları arasında uygulanan Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü Programı'nda ise eşlik dersinin yer aldığı görülmektedir. Ancak programda, her sınıfta haftada bir saat olarak açılan bu ders, araştırmada sözü edilen amaçlara göre değil, şan ve çalgı derslerinde hazırlanan eserler için yapılan korrepitasyon çalışmaları olarak uygulanmıştır. Buna karşın, bu programda eşlik, yine müzik teorisi (armoni ve kontpuan) ve piyano derslerinin içeriğinde belirlenen amaçlar dahilinde yürütülmüştür....” (Uçan, 1982: 173-176-181-182-184). (Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi, 1970: 232-233-234-235).

“...1978/1979-1981/1982 öğretim yılları arasında uygulanan Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Programı'nda ise eşlik dersinin 4. sınıf 1. yarıyılında açıldığı görülmektedir. "Çalgıya Eşlik" başlığı altında açılan bu derste eşlik yapmaya ilişkin temel davranışlar ve uygulamaların dört yıllık bir eğitim süreci içerisinde yalnızca bir dönemde yer aldığı gözlenmektedir....” (Uçan, 1982: 158-159-160-171).

“...1997/1998 öğretim yılından itibaren uygulanmakta olan Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda ise eşlik dersi 3. sınıf 1. yarıyılıda yer almaktadır. Daha önceki programlarda olduğu gibi bu programda da tüm eşlik yapabilme davranışlarını kazandırabilmede, bir dönem yeterli kabul edilmiştir....” (YÖK, 1998).

“...Programın uygulamaya konduğu 1997/1998 öğretim yılından bu yana eşlik dersi, Türkiye'deki Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nın büyük çoğunluğunda, ilk yıllarda ya hiç açılmamış ya da genellikle öğrencilerin bireysel çalgı derslerinde aldıkları alan çalgılarında seslendirdikleri eserlere yazılmış eşlikleri çalmaya yönelik olarak uygulanmıştır yani, korrepetisyon dersi olarak işlenmiştir....” (Sönmezöz, 2006: 12).

Uz (1999: 258-260), Yüksek Öğretim Kurulu'nun hazırladığı bu programa yönelik eleştirilerini dile getirmiş, müzik öğretmenlerinin, çalgıları genellikle ya okul müziğine eşlik, ya da destek için kullandıklarından yola çıkarak eşlik dersine daha fazla saat ayrılması gerektiğini ve lisans programında yer alan söz konusu dersin Eşlik (Korrepetisyon) adıyla ve sanatıyla işlevsel olmadığını savunmuş, eşlik dersinin, ya piyano dersinin içinde ya da "Okul Müziği Eşliği" adıyla verilmesi gerektiğini önermiştir

1998 yılında yürürlüğe konulmuş olan Müzik Öğretmenliği Programının 4. yarıyılında “Elektronik Org Eğitimi” adlı 2 saatlik yeni bir ders bulunmaktadır. Bu derste akorlar ilk defa harf şifreleriyle ifade edilmektedir. Bu dersle okul müziği dağarında, elektronik orgun ve harf şifrelerinin etkin kullanımı hedeflenmiştir.

Bugün Türkiye'deki Müzik Öğretmeni yetiştiren kurumların tamamında, eşlik dersinin açılmış olduğu ve çoğunluğunda Yüksek Öğretim Kurulu'nun programında belirtilen ders tanımına göre eğitim verildiği gözlenmektedir. Ancak bu anabilim dallarının pek çoğunun eşlik dersine ilişkin ayrıca bir programının bulunmadığı ve dersin ağırlıklı olarak piyano ve müzik kuramları ile ilgili öğretim elemanlarına bırakıldığı gözlenmektedir.

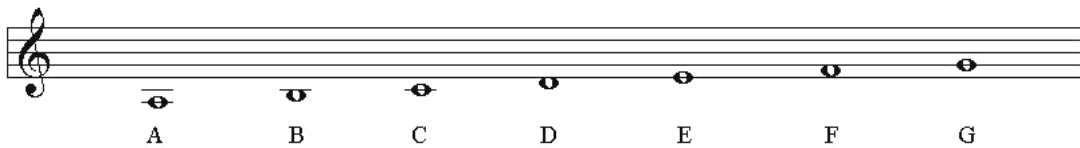
Okul müziği kapsamında kullanılan tüm şarkılara yazılmış eşlik müziklerinin çalınabilmesi ya da doğaçlama yoluyla eşlik yapabilmesi ve yapılan eşliğin etkin olması müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki eşlik dersinin tüm teori ile ilgili dersler ve eşikleme yapabilen gitar, piyano gibi çalgı derslerinin içeriğinde yer alması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Eşlik dersinde kazanılan davranışların ders içi, ders dışı ve genel çerçevede müzik öğretmenliğinde kullanılması, istenen ve beklenen bir durumdur. Ancak eşlik dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin müzik öğretmenleri tarafından okul şarkılarında ne ölçüde kullanılabildiği, müzik öğretmenliği lisans programı dışındaki programlardan mezun olan müzik öğretmenlerinin eşlikle ilgili bilgi ve becerilerinin tüm yönleriyle incelenmesi büyük önem taşımaktadır.

1.1.7. Harf Şifre Yöntemi

Müzik tarihi ile ilgili araştırmalarda, müzik yazısının yeterince gelişmediği yıllarda birçok kültürün farklı yöntemlerle de olsa müziğini kalıcı kılmak için çeşitli yöntemler geliştirdiği görülmektedir. Müzik yazılarının gelişimini, alfabe harfleriyle yapılan alfabetik nota yazıları ve işaretlerle yapılan nota yazıları şeklinde gruplandırabiliriz.

“...15. yüzyıla gelindiğinde insan gırtlığının çıkartabileceği seslerin diyatonik dizisi düzenlenirken en kalın sese “A” denmiştir...” (Selanik, 1996: 39)

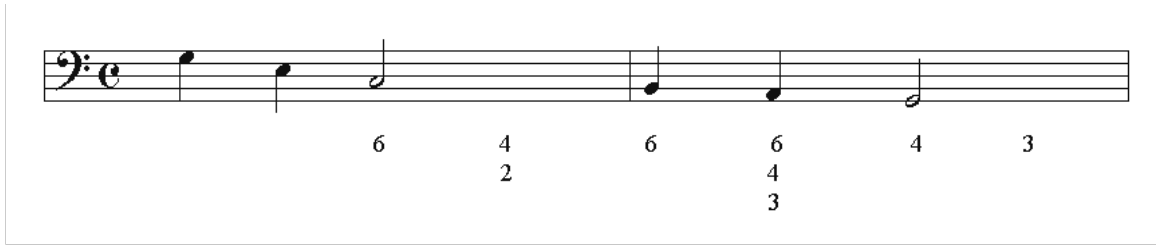

Şekil 1. Seslerin harflerle yazımı

Günümüzde bazı ülkelerde sesler bu yedi harf ile ifade edilmektedir. Müzik yazısının gelişimiyle çoksesliliğin yazımı da gelişmiştir.

“...Rönesans ve Barok çağı, doğaçlamanın yaygın olarak kullanıldığı dönemlerdir. Bu yıllarda yapıtların çoksesli yazımında şifreli bas kullanılmaktaydı. Şifreli bas, bir kompozisyonda,

enstrümantal bas partisinde, kesintisiz olarak devam eden bir figürler sistemidir ve orguların 16. yüzyılda kullandığı bir seri işaretten adapte edilmiştir. Şifreli bas çeşitli eserlerde eşliği kolaylaştırmak, ayrıca koro yada çalgı grubunun etkisini zenginleştirmek için uygulanmıştır. Bu dönemlerde klavyeli çalgının sağ el partisi besteci tarafından yazılır, sol el partisi olarak tek ses belirtilir, armoniye açıklayan numaralar bu seslerin altına yazılırdı. Seslendirici bu numaraların kılavuzluğunda armoniye oluşturacak ve solistleri destekleyecek biçimde doğaçlama yapardı. (Collins, 1959: 242).

Şekil 2. Şifreli Bas Örneği (Yazılışı)

Şekil 3. Şifreli Bas Örneği (Çalınışı)

“Operanın gelişimi ile ezgi ön plana çıkmış, çoksesliliği oluşturan diğer sesler ezgiye eşlik eder konuma gelmiştir. Dolayısıyla çoksesliliğin yazılı ifadesinde de değişiklikler olmuş, akor yazımı yaygınlaşmıştır.” (Özgür, 2001: 167).

BALLADE

Allegro con brio ♩ = 104

F. Burgmüller

The musical score for 'Ballade' by F. Burgmüller is presented in two systems. The first system shows the right hand playing a series of chords and the left hand playing a melodic line. The second system continues the piece with similar textures. Dynamics markings 'sf' are present in the second system.

Şekil 4. Şekil Akorların ön plana çıktığı yazım şekli

I	II	III	IV	V	VI	VII
C	Sp Cm	Dp Em	S F	D G	Tp Am	o B-5

Şekil 5. Tonal armoni yazımında kullanılan şifreler

Günümüzde çokseslilik, ülkelere ve müzik türlerine göre farklılık gösterse de harf şifreleriyle ifade edilmesi yaygın olarak kullanılmaktadır.

Şekil 6. Akorların harf şifre yöntemiyle yazımı

Şekil 6. Akorların harf şifre yöntemiyle yazımı

Günümüzde, özellikle yabancı kaynaklı okul müziği dağarında kullanılan şarkılarda akorların harf şifre yöntemi ile gösterilmesi yaygındır.

GENÇLER

Şekil 7. Harf Şifre Yöntemi ile çok seslendirilmiş okul müziği örneği

Şekil 7. Harf Şifre Yöntemi ile çok seslendirilmiş okul müziği örneği

GENÇLER

The musical score for "GENÇLER" is written in 3/4 time and consists of four systems of music. The first system shows the beginning of the piece with a melody in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The second system continues the melody and accompaniment. The third system includes a first ending bracket labeled "1." and ends with a double bar line. The fourth system includes a second ending bracket labeled "2." and ends with a double bar line. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 3/4.

Şekil 8. Şarkının örnek çalınışı

Eşlikleme çalışmalarında şifrelerin figüre edilmesine birkaç örnek verebiliriz.

The image shows four musical staves in bass clef, each with a key signature of one flat (B-flat). The first staff is in 4/4 time and features two measures of arpeggiated chords: C (C2-E2-G2) and G (B1-D2-F2). The second staff is in 4/4 time and features three measures of arpeggiated chords: F (C2-E2-A2), G (B1-D2-F2), and C (C2-E2-G2). The third staff is in 3/4 time and features two measures of arpeggiated chords: C (C2-E2-G2) and G (B1-D2-F2). The fourth staff is in 4/4 time and features three measures of arpeggiated chords: F (C2-E2-A2), G (B1-D2-F2), and C (C2-E2-G2).

Şekil 9. Şifrelerin Arpej figürü ile çalınışı

The image shows two musical staves. The first staff is in treble clef and features four measures of arpeggiated chords: C (C4-E4-G4), F (C4-A3-C4), G (B3-D4-F4), and C (C4-E4-G4). The second staff is in bass clef and features four measures of arpeggiated chords: Am (C3-E3-A3), Dm (F3-A3-D4), G (B3-D4-F4), and C (C4-E4-G4).

Şekil 10. Piyanoda iki el şifre ile arpej figürü çalınışı

Şekil 11. Şifrelerle marş vb. şarkılar için eşlik figürü

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “müzik öğretmenlerinin eğitim müziğinde çoksesli eşliklemeye yaklaşımları ve eşlikte harf şifre yöntemini kullanma durumları nedir?” olarak belirlenmiştir.

1.3. Alt Problemler

Araştırmanın probleminden yola çıkılarak şu alt problemler oluşturulmuştur;

1. Müzik öğretmenin çoksesli eşlik kullanımıyla ilgili görüşleri nelerdir?
2. Lisans düzeyinde çoksesli eşlik yapabilmeye ilgili çalgı, kuram ve diğer derslerde kazanılan davranışlar, bilgi ve beceriler, müzik öğretmenliği mesleği ile ne ölçüde bağdaşmaktadır?
3. Eğitim müziği eşliklemeye popüler ve caz müziğin armoni ve ritim yapısının kullanılabilirliği nedir?
4. Eğitim müziği eşliklemeye harf şifre yönteminin kullanılabilirliği nedir?
5. Müzik öğretmenlerinin çoksesli eşlik yapma ve harf şifre yöntemini kullanma durumları nedir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Okul müziğinde en büyük sorunlardan biri, okul müziği dağarının müzik öğretmeni tarafından çoksesli eşlik yapılabilen piyano, org ve gitar gibi çalgılarla doğru ve etkili biçimde eşliklenememesidir. Doğru ve etkili bir eşlik, öğrencinin müzik çalışmalarına ilgisini arttıracak, müzik bilinci ve zevkinin daha hızlı ortaya çıkmasını sağlayacak, şarkı söylerken entonasyon ve ritmik sorunlarını azaltacak, çoksesliliğin ve müzik dersinin sevdinilmesini sağlayacaktır. Bu araştırma tüm okul müziğinde çoksesli eşikleme çalışmaları ve eşiklemede kullanılabilir pratik ve etkili bir model olduğu düşünölen ve dünyada yaygın olarak kullanılan harf şifre sisteminin müzik öğretmenlerine sağlayacağı katkıların saptanması açısından önemlidir.

1.5. Sayıtlılar

Bu araştırmada veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu, örneklem olarak seçilen grupta yer alan bireylerin ankete verdiği yanıtların gerçeği yansıttığı, seçilen örneklem grubunun evreni temsil yeteneğine sahip olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Antalya ilindeki, 2006-2007 eğitim öğretim yılında görev yapan ve ulaşılabilen müzik öğretmenleri ile,
2. Yüksek lisans tez süresi ile,
3. Araştırmanın maddi imkanları ile sınırlı tutulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Yöntem

Araştırmada veriler Antalya'da görev yapan Müzik öğretmenlerine anket uygulanarak elde edilmiştir. Böylece müzik öğretmenlerinin görüşleri saptanmış, sağlanan verilerin çözümlenmesiyle elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Araştırmada veri elde etmek amacıyla geliştirilen anketin geçerlilik ve güvenilirliği yapıldıktan sonra son şekli verilmiş Antalya'da görev yapan müzik öğretmenlerine uygulanmıştır. Anket sonucunda elde edilen veriler SPSS programında işlenerek bulgular bölümünde tablolaştırılmıştır. Okuyucunun da görüşüne açık olacak şekilde yorumlanan tablolara göre durum tespiti yapılarak sonuçlara ulaşılmış ve müzik öğretmenlerinin çoksesli eşliklemeye yaklaşımları ve harf şifre yönteminin kullanımına ilişkin alabileceği düşünülen öneriler getirilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma ile müzik öğretmenlerinin çoksesli eşliklemeyle ilgili düşünceleri ve harf şifre yöntemini kullanma durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu belirlemelerin, ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerine dayalı durum saptamasına yönelik olması bakımından araştırma betimsel nitelik taşımaktadır. Araştırmada öğretmenlerin görüşlerini belirlemede anket, uzman görüşleri için görüşme ve mevcut bilgilerin toplanmasında da belgesel tarama tekniklerine başvurulmuştur.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim, lise ve dengi okullarda görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, 2006-2007 eğitim öğretim yılında Antalya ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim, lise ve dengi okullarda görev

yapmakta olanlar arasından, tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş 104 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Tablo 1,2,3,4 ve 5’de örnekleme de yer alan müzik öğretmenlerinin özelliklerine ilişkin istatistik bilgiler verilmektedir.

Tablo 1. Öğretmenlerin “Meslekteki Kıdeminiz Nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi

Meslekteki kıdeminiz nedir?	f	%
1-5 yıl	33	31,7
6-10 yıl	34	32,7
11-15 yıl	18	17,3
16-20 yıl	13	12,5
21 yıldan fazla	6	5,8
Toplam	104	100,0

Tablo 1’e göre, ankete katılan öğretmenlerin %31,7’si 1–5 yıl arası, %32,7’si 6–10 yıl arası, %17,3’ü 11–15 yıl arası, %12,5’i 16–20 yıl arası, %5,8’i de 21 yıldan uzun süredir görev yapmakta olduklarını belirtmişlerdir. Ankete katılanların çoğunluğunun, meslekte genç olanlardan oluştuğu söylenebilir.

Tablo 2. Öğretmenlerin “Cinsiyetiniz Nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi

Cinsiyetiniz nedir?	f	%
Kadın	46	44,2
Erkek	58	55,8
Toplam	104	100,0

Tablo 2’ye göre, ankete katılanların %55,8’i erkek, %44,2’si kadın öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin “Görevli Olduğunuz Okul Türü Nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi

Görevli olduğunuz okul türü nedir?	f	%
İlköğretim	54	51,9
Lise (Genel, Anadolu, Anadolu Öğretmen)	24	23,1
Güzel Sanatlar Lisesi	15	14,4
Diğer	11	10,6
Toplam	104	100,0

Tablo 3’e göre, ankete katılanların %51,9’u İlköğretim’de, %23,1’i Lise’de, %14,4’ü Güzel Sanatlar Lisesi’nde, %10,6’sı da diğer (özel okul vb.) okullarda görev yapmaktadır.

Tablo 4. Öğretmenlerin “Mezun Olduğunuz Okul Türü Nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi

Mezun olduğunuz okul türü nedir?	f	%
Eğitim Enstitüsü	4	3,8
Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği	88	84,6
Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü	4	3,8
Türk Müziği Devlet Konservatuarı	5	4,8
Devlet Konservatuarı	2	1,9
Diğer	1	1,0
Toplam	104	100,0

Tablo 4’e göre, ankete katılan öğretmenlerin %3,8’i Eğitim Enstitüsü, %84,6’sı Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği, %3,8’i Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, %4,8’i Türk Müziği Devlet Konservatuarı, %1,9’u Devlet Konservatuarı, %1’i de diğer (Fen Edebiyat Fakültesi Müzik Bölümü) mezunudur. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğunun müzik öğretmenliği mezunu olması kıdemi ne olursa olsun, eşliklemeyle ilgili ders veya dersleri okudukları bunun da araştırmanın amacı için olumlu bir durum olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Öğretmenlerin “Derslerde Kullandığımız Çalgı (Çalgılar) Nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi

Derslerde kullandığımız çalgı (çalgılar)		
	Frekans	Yüzde
Piyano	39	37,5
Gitar	31	29,8
Keman	28	26,9
Blokflüt	62	59,6
Elektronik org	27	26,0
Bağlama	19	18,3
Çello	3	2,9
Ud	3	2,9
Mandolin	2	1,9
Kanun	1	1,0
Orf çalgıları	5	4,8
Kemençe	1	1,0
Viyola	2	1,9

Tablo 5'e göre, ankete katılan öğretmenlerin %59,6'sı derslerde blokflüt, %37,5'i piyano, %29,8'i gitar, %26,9 keman, %26'sı elektronik org, %18,3'ü bağlama, %5'i orf çalgıları, %3'ü çello, %3'ü ud, %2'si mandolin, %1'i kanun ve %1'i de klasik kemençe kullanmaktadır.

2.2.3. Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmanın enstitü tarafından onayından sonra literatür taraması yapılmıştır. Bu konuya ilişkin daha önce yapılmış benzer araştırmalarla ilgili kaynak taraması yapmak için YÖK dökümantasyon merkezine ulaşılmış, konuya ilişkin tez, araştırma yazıları, bildiri, makale, dergi ve yabancı kaynaklar incelenmiştir.

Araştırmada Antalya ili ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine uygulanmak üzere anket hazırlanmıştır. Anket hazırlanırken; konuyla ilgili literatür ve mevcut olan anketler incelenmiş, maddeleri oluşturmak üzere cevaplayıcı kitleyi temsil edecek şekilde homojen bir örneklem grubundan çoksesli

eşlik ve harf şifre yöntemi ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Tüm bunlardan yararlanılarak oluşturulan taslak anket, konuyla ilgili yaklaşık 6 uzman tarafından incelenmiş uzman görüşü alınmış, ayrıca dil uzmanı tarafından da dilbilgisi ve anlaşılabilirlik yönünden incelenmiştir.

Son hali verilen anket uygulanmadan önce Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurulmuş, müzik öğretmenleri ve görev yaptıkları okulların isim, adres ve telefonları ve bu okullarda anket çalışması yapabileceğimize dair izin alınmıştır.

Anket Antalya'da görev yapan 104 müzik öğretmenin bir kısmına görev yaptıkları okullara gidilerek doğrudan öğretmene verilerek bir kısmına da mail yoluyla ulaştırılarak uygulanmıştır. 31 madde olarak hazırlanan anketin 5 maddesi faktör yükü güvenirliliği düşürdüğü için anketten çıkartıldıktan sonra, cronbach alpha iç tutarlılığa dayalı güvenirlik katsayısı $\alpha=0,814$ olarak belirlenmiş ve güvenirliliği yüksek bir anket olarak değerlendirilmiştir.

Cevapların samimi ve doğru bir şekilde elde edilebilmesi için anket uygulanan öğretmenlerin isimleri alınmamıştır.

Elde edilen verilerin frekans (F) ve yüzde (%) değerleri gösterilmiş ve grafikleri çıkarılmıştır.

Tarihi ve betimsel yöntemlerle elde ettiğimiz bulgular ve anket yoluyla elde ettiğimiz sonuçlardan sonra mevcut sorunların çözümüne yönelik öneriler getirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR ve YORUM

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Müzik öğretmenin çoksesli eşlik kullanımıyla ilgili görüşleri nelerdir ?

Bu alt problemin yanıtlanmasında öğretmenlerden çoksesli eşlik kullanımıyla ilgili önceden hazırlanmış ankette yer alan soruları cevaplamaları istenmiş ve şu verilere ulaşılmıştır.

Tablo 6. Öğretmenlerin “Ders İçi ve Ders Dışı Etkinliklerde, Öğretmenin Çalgısıyla Çok Seslendirilmiş Eşlik Yapması Önemlidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Ders içi ve ders dışı etkinliklerde, öğretmenin çalgısıyla çok seslendirilmiş eşlik yapması önemlidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	68	65,4
Katılıyorum	22	21,2
Kısmen katılıyorum	12	11,5
Katılmıyorum	0	0
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,9
Toplam	104	100,0

Tablo 6’ya göre, ders içi ve ders dışı etkinliklerde öğretmenin çalgısıyla çok seslendirilmiş eşlik yapmasının önemli olduğu görüşüne ankete katılan öğretmenlerin, %65,4’ünün kesinlikle katıldığı, %21,2’ünün katıldığı, %11,5’inin kısmen katıldığı ve %1,9’unun da kesinlikle katılmadığı görülmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun genel olarak tüm ders içi ve ders dışı faaliyetlerde çoksesli eşliğin yer almasının önemli olduğu görüşünde birleştiği görülmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin “Çoksesli Eşlik, Şarkı Öğretimi Aşamasında Gereklidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Çoksesli eşlik, şarkı öğretimi aşamasında gereklidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	36	34,6
Katılıyorum	33	31,7
Kısmen katılıyorum	27	26,0
Katılmıyorum	7	6,7
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,0
Toplam	104	100,0

Tablo 7’ye göre, ankete katılan öğretmenlerin, çoksesli eşliğin şarkı öğretimi aşamasında gerekli olduğu görüşüne %34,6 oranında kesinlikle katıldığı, %31,7 oranında katıldığı, %26 oranında kısmen katıldığı, %6,7 oranında katılmadığı, %1 oranında da kesinlikle katılmadığı görülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin %66,3’ü çoksesli eşliğin şarkı öğretimi aşamasında gerekli olduğu görüşüne katılması, oran olarak düşük görülmüştür. Okul müziği dağarındaki şarkıları öğretirken gerekli olan tüm veriler çoksesli eşliğin içinde vardır. Tek sesli bir çalgıyla veya sesiyle şarkıyı öğretmeye çalışan bir öğretmen ezgiyi somut ayağı yere basan bir şekilde öğrenciye tanıtamadığı için zorlanacak, öğrenciyi şarkıdan soğutacaktır.

Tablo 8. Öğretmenlerin “Çoksesli Eşlik, Okul Çalgı Eğitimi (blokflüt, vb.) Aşamasında gereklidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Çoksesli eşlik, okul çalgı eğitimi (blokflüt, vb.) aşamasında gereklidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	35	33,7
Katılıyorum	23	22,1
Kısmen katılıyorum	32	30,8
Katılmıyorum	14	13,5
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 8’e göre, ankete katılan öğretmenlerin %33,7’sinin çoksesli eşliğin okul çalgı eğitimi aşamasında gerekli olduğu görüşüne kesinlikle katıldığı, %22,1’inin katıldığı, %30,8’inin kısmen katıldığı, %13,5’inin de katılmadığı anlaşılmaktadır.

Müzik öğretmenleri %55,8 oranında çalgı öğretiminde eşliğin gerekliliğine katılması oranı yetersiz görülmüştür. Okul çalgı eğitiminin temel çalgısı blok flütür. Tek sesli olan bu çalgıyı öğretmek için flütü kullanmak doğaldır ancak, öğretme aşamasının büyük bir bölümünün çoksesli eşliklendirilmesi, öğrencide birlikte müzik yapma, bundan keyif alabilme, çaldığı şarkının müzikal karakteri hakkında çok daha iyi fikirlere sahip olabilme durumu müzik eğitiminin amaçları doğrultusunda olumlu bir davranıştır.

Tablo 9. Öğretmenlerin “Çoksesli Eşlik, Zevk Eğitimi Aşamasında Gereklidir.” görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi

Çoksesli eşlik, zevk eğitimi aşamasında gereklidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	58	55,8
Katılıyorum	30	28,8
Kısmen katılıyorum	8	7,7
Katılmıyorum	7	6,7
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,0
Toplam	104	100,0

Tablo 9’a göre, öğretmenlerin %55,8’inin çoksesli eşliğin zevk eğitimi aşamasında gerekli olduğu görüşüne kesinlikle katıldığı, %28,8’inin katıldığı, %7,7’sinin kısmen katıldığı, %6,7’sinin katılmadığı, %1’inin de kesinlikle katılmadığı anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin zevk eğitim aşamasında çoksesli eşliğin gerekliliğine katılma oranı %85,6 ile yüksek düzeydedir. Zevk eğitiminde kullanılan eserlerin, ezgi, armoni ve ritimsel olarak etkili bir şekilde sunulması bu aşamanın amacına uygun gerçekleşmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 10. Öğretmenlerin “Şarkı Öğretiminde, Tonalite Sorunlarının Azaltılmasında Çoksesli Eşlik Önemlidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Şarkı öğretiminde, tonalite sorunlarının azaltılmasında çoksesli eşlik önemlidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	52	50,0
Katılıyorum	36	34,6
Kısmen katılıyorum	15	14,4
Katılmıyorum	1	1,0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 10'a göre, öğretmenlerin, şarkı öğretiminde tonalite sorunlarının azaltılmasında çoksesli eşliğin önemli olduğu görüşüne %50 oranında kesinlikle katıldığı, %34,6 oranında katıldığı, %14,4 oranında kısmen katıldığı, %1 oranında da katılmadığı anlaşılmaktadır.

Şarkı öğretiminde, tonalite sorunlarının azaltılmasında çoksesli eşliğin önemli olduğu görüşüne öğretmenlerin %84,6 ile yüksek oranda katıldığı görülmektedir.

Bilindiği üzere ses eğitimi, iyi bir kulak eğitimi ile desteklenmedikçe amacına ulaşamaz. Çoksesli eşlik gerek ses eğitimi gerekse kulak eğitimi aşamasında öğretmenin yardımcısı konumundadır. Armoniye etkili şekilde şarkıyla sunan öğretmenin, çalıştırdığı tonaliteden öğrencinin uzaklaşması zor olacaktır. Öğretmenlerin bu konuya katılma oranları olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin, "Ritmik Beraberlik Sorunlarının Azaltılması İçin Çoksesli Eşlik Önemlidir." görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Ritmik beraberlik sorunlarının azaltılması için çoksesli eşlik önemlidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	39	37,5
Katılıyorum	25	24,0
Kısmen katılıyorum	27	26,0
Katılmıyorum	9	8,7
Kesinlikle katılmıyorum	4	3,8
Toplam	104	100,0

Tablo 11'e göre, öğretmenlerin %37,5'i ritmik beraberlik sorunlarının azaltılması için çoksesli eşliğin önemli olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %24'ü katılmakta, %26'sı kısmen katılmakta, %8,7'si katılmamakta, %3,8'i de kesinlikle katılmamaktadır.

Müzik öğretmenin, gerek ders içi gerek ders dışı faaliyetlerde, özellikle kalabalık sınıf ve aktivitelerde metronomik sorunlar yaşadığı bir gerçektir. Özellikle İstiklal Marşı'nın seslendirilmesi sırasında bu sorunlar öne çıkmaktadır. Çoksesli eşlik, kullanılan eşlik figürüyle birlikte sağlam bir ritmik belirleyici olmaktadır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşe katılma durumu tatmin edici değildir. Ancak 37,5'i tamamen katılmıştır.

Tablo 12. Öğretmenlerin, "Öğretilen Şarkıyı Sevdirmek İçin Çoksesli Eşlik Önemlidir." görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Öğretilen şarkıyı sevdirmek için çoksesli eşlik önemlidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	64	61,5
Katılıyorum	24	23,1
Kısmen katılıyorum	12	11,5
Katılmıyorum	4	3,8
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 12'ye göre, öğretmenlerin %61,5'i öğretilen şarkıyı sevdirmek için çoksesli eşliğin önemli olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %23,1'i katılmakta, %11,5'i kısmen katılmakta, %3,8'i katılmamaktadır.

Öğretilecek şarkıyı öğrenciye sevdirmek şarkı öğretim aşamasının başarıya ulaşması bakımından en önemli aşamadır. Şarkının tüm öğelerinin renkli bir şekilde gösterildiği bir eşlikle sunulması öğrencinin motivasyonunu arttıracaktır. Bu maddedeki katılım oranları sevindirici görülmüştür.

Tablo 13. Öğretmenlerin, “Çoksesli Eşliklemede, Kısa Sürede ve Doğru Transpoze Yapabilme Becerisi Önemlidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Çoksesli eşliklemede, kısa sürede ve doğru transpoze yapabilme becerisi önemlidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	78	75,0
Katılıyorum	21	20,2
Kısmen katılıyorum	5	4,8
Katılmıyorum	0	0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 13’e göre, öğretmenlerin %75’i çoksesli eşliklemede, kısa sürede ve doğru transpoze yapabilme becerisinin önemli olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, 20,2’si katılmakta, %4,8’i de kısmen katılmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin tamamına yakınının, müzik dersinin her aşamasında ihtiyaç duyulabilen transpoze becerisinin önemine katıldıkları görülmüştür.

Tablo 14. Öğretmenlerin, “Çoksesliliğin Benimsetilmesinde, Çoksesli Eşlik Verimi Arttırır.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Çoksesliliğin benimsetilmesinde, çoksesli eşlik verimi arttırır.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	74	71,2
Katılıyorum	28	26,9
Kısmen katılıyorum	2	1,9
Katılmıyorum	0	0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 14'e göre, öğretmenlerin %71,2'si çoksesliliğin benimsetilmesinde çoksesli eşliğin verimi artırdığı görüşüne kesinlikle katılmakta, %26,9'u katılmakta, %1,9'u da kısmen katılmaktadır.

Çoksesli müziğin öğrencilere benimsetilmesi, kavratılması çoksesli küçük eserler çalınması, söylenmesi müzik eğitimin hedeflerinden biridir. Çoksesli tüm çalışmaların tek sesli çalgılarla yapılması, armoni ögesinin şarkı içinde olmaması bu hedefle aynı doğrultuda olmaz. Ankete katılan öğretmenler de bu yönde düşünmüşlerdir.

Tablo 15. Öğretmenlerin, "Müzik Öğretmenlerinin Çoksesli Eşikleme Becerileri, Hizmet İçi Eğitim Yoluyla Arttırılabilir." görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Müzik öğretmenlerinin çoksesli eşikleme becerileri, hizmet içi eğitim yoluyla arttırılabilir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	44	42,3
Katılıyorum	25	24,0
Kısmen katılıyorum	21	20,2
Katılmıyorum	11	10,6
Kesinlikle katılmıyorum	3	2,9
Toplam	104	100,0

Tablo 15'e göre, öğretmenlerin %42,3'ü müzik öğretmenlerinin çoksesli eşikleme becerilerinin hizmet içi eğitim yoluyla artırılabilceği görüşüne kesinlikle katılmakta, %24'ü katılmakta, %20,2'si kısmen katılmakta, %10,6'sı katılmamakta, %2,9'u da kesinlikle katılmamaktadır.

Lisans düzeyinde okul müziği eşliğiyle ilgili dersler yer almaktadır. Bu derslerde kazanılan beceriler çeşitli nedenlerden dolayı meslek hayatında işlevsel olmamıştır. Hizmet içi eğitimler bu konuda bir çözüm olabilir. Ankete katılan öğretmenlerin %42,3'

ü tamamen, %24 ü ise bu görüşe katıldığını ifade ederek böyle bir hizmet içi eğitimi destekledikleri görülmüştür. Kısmen katılan ve katılmayan öğretmenlerin de oranı az değildir. Genel olarak hizmet içi eğitimin faydalı olacağı söylenebilir.

Tablo 16. Öğretmenlerin, “Eğitim Müziği Dağarındaki Makamsal Eserlere de Çoksesli Eşlik Yapmak gerekir.”görüşüne katılma durumu dağılım çizelgesi

Eğitim müziği dağarındaki makamsal eserlere de çoksesli eşlik yapmak gerekir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	25	24,0
Katılıyorum	33	31,7
Kısmen katılıyorum	33	31,7
Katılmıyorum	11	10,6
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,9
Toplam	104	100,0

Tablo 16’ya göre, öğretmenlerin %24’ü eğitim müziği dağarındaki makamsal eserlere de çoksesli eşlik yapılması gerektiği görüşüne kesinlikle katılmakta, %31,7’si katılmakta, %31,7’si kısmen katılmakta, %10,6’sı katılmamakta, %1,9’u da kesinlikle katılmamaktadır.

Okul müziği dağarındaki modal şarkılara da gerek Türk müziği armoni kurallarıyla gerekse klasik armoni kurallarıyla çoksesli eşlik yapılabilir. Çoksesli eşliklemeyle Türk müziği ritimlerinin, özellikle aksak ritimlerin daha belirgin olacağı söylenebilir. Ankete katılan öğretmenlerin görüşleri farklılık göstermektedir. Genel olarak yorumlamak gerekirse öğretmenler bu konuya sıcak bakmaktadırlar.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Lisans düzeyinde çoksesli eşlik yapabilmeye ilgili çalgı, kuram ve diğer derslerde kazanılan davranışlar, bilgi ve beceriler, müzik öğretmenliği mesleği ile ne ölçüde bağdaşmaktadır?

Bu alt problemin yanıtlanmasında öğretmenlerden lisans düzeyinde konuyla ilgili dersler ve kazanılan davranışlarla ilgili önceden hazırlanmış ankette yer alan soruları cevaplamaları istenmiş ve şu verilere ulaşılmıştır.

Tablo 17. Öğretmenlerin, “Lisans Eğitimi Süresince Piyano ve Gitar Derslerinin Eğitim Programlarında, Sanatsal Düzeyi Yüksek Eserlere Ağırlık Verilmesi, Çoksesli Eşlik Becerilerini Fazla Geliştirmez.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Lisans eğitimi süresince piyano ve gitar derslerinin eğitim programlarında, sanatsal düzeyi yüksek eserlere ağırlık verilmesi, çoksesli eşlik becerilerini fazla geliştirmez.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	32	30,8
Katılıyorum	27	26,0
Kısmen katılıyorum	18	17,3
Katılmıyorum	22	21,2
Kesinlikle katılmıyorum	5	4,8
Toplam	104	100,0

Tablo 17’ye göre, öğretmenlerin %30,8’i lisans eğitimi süresince piyano ve gitar derslerinin eğitim programlarında, sanatsal düzeyi yüksek eserlere ağırlık verilmesinin çoksesli eşlik becerilerini fazla geliştirmediği görüşüne kesinlikle katılmakta, %26’sı katılmakta, %17,3’ü kısmen katılmakta, %21,2’si katılmamakta, %4,8’i de kesinlikle katılmamaktadır.

İyi seviyede eşlik yapabilmek için çalgıda belli teknik düzeye ulaşmak gereklidir. Ayrıca müzik öğretmenin çalgısıyla sanatsal eserler de çalması gereklidir. Ancak, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda çalgı eğitimi, sanatçı yetiştiren kurumların çalgı eğitimi programlarıyla paralellik göstermemelidir. Öğretmen adayına, çaldığı eseri mümkün olduğunca en ince sanatsal ayrıntısına kadar öğretmek ve o esere bir icracı gözüyle bakmasını sağlamak mesleki yeterlilik için belirleyici değildir. Haydn piyano sonatlarındaki süslemeler müzik öğretmeni adayının çalgıdaki başarı notunda belirleyici olmaktadır. Rachmaninov prelüdlere çalabilen öğretmen adayı “Güzel Yurdum” şarkısını zengin armoniyle dolu dolu eşlikleyememektedir. Eşliklemeyle ilgili derslerle çalgı dersleri birbirinden kopuktur. Ankete katılan öğretmenlerin genel olarak bu görüşe katılma durumları %56,8 gibi çok düşük bir seviyededir. Kısmen katılan ve katılmayan öğretmenlerin, bu görüşü çalgıdaki teknik beceri için bu program gereklidir şeklinde yorumladıkları düşünülmektedir.

Tablo 18. Öğretmenlerin, “Lisans Eğitiminde Çalgı Öğretmenleri, Yaratıcı Çalma ve Yaratıcı Eşlik Çalışmalarını Desteklemelidirler.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Lisans eğitiminde çalgı öğretmenleri, yaratıcı çalma ve yaratıcı eşlik çalışmalarını desteklemelidirler.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	77	74,0
Katılıyorum	25	24,0
Kısmen katılıyorum	2	1,9
Katılmıyorum	0	0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 18’e göre, öğretmenlerin %74’ü lisans eğitiminde çalgı öğretmenlerinin yaratıcı çalma ve yaratıcı eşlik çalışmalarını desteklemeleri gerektiği görüşüne kesinlikle katılmakta, %24’ü katılmakta, %1,9’u da kısmen katılmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin %74'ü tamamen olmak üzere tamamı bu görüşü desteklemektedir. Bu da lisans düzeyinde bu çalışmaların ne kadar yetersiz olduğunu gösteriyor şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19. Öğretmenlerin, “Lisans Eğitiminde, Çoksesli Eşliklemeye Uygun Çalgı Eğitiminin En Temel Nedenlerinden Biri, Derste Öğrencilere Eşlik Yapmaktır.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Lisans eğitiminde, çoksesli eşliklemeye uygun çalgı eğitiminin en temel nedenlerinden biri, derste öğrencilere eşlik yapmaktır.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	42	40,4
Katılıyorum	36	34,6
Kısmen katılıyorum	21	20,2
Katılmıyorum	2	1,9
Kesinlikle katılmıyorum	3	2,9
Toplam	104	100,0

Tablo 19'a göre, öğretmenlerin %40,4'ü lisans eğitiminde, çoksesli eşliklemeye uygun çalgı eğitiminin en temel nedenlerinden birinin, derste öğrencilere eşlik yapmak olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %34,6'sı katılmakta, %20,2'si kısmen katılmakta, %1,9'u katılmamakta, %2,9'u da kesinlikle katılmamaktadır.

Araştırmanın başında eşlik kavramı üzerinde çalışılırken eşlik kavramının tek başına yeterli olmayacağı ud, kanun gibi çalgılarla da öğrenciye eşlik yapılabileceği görüşü düşünülmüş, çoksesli eşlikleme kavramı benimsenmiştir.

Müzik öğretmenin çalgı eğitimini ne amaçla aldığı belirlenmelidir. Meslek yaşantısında müzik öğretmeni çalgısıyla neler yapmak durumundadır veya değildir bunların belirlenmesi gereklidir. Bu maddede çoksesli eşliklemeye uygun denerek gitar

ve piyano kastedilmiştir. %40,4 kesinlikle olmak üzere, %34,6 da katılma oranı müzik öğretmenlerinin çalgı eğitimi alma nedenlerinin genel olarak mesleki yaşantı için olduğu görüşündedirler. Kısmen görüşü de burada önem kazanmaktadır ve oran kabul edilebilir şekilde yorumlanabilir.

Tablo 20. Öğretmenlerin, “Lisans Eğitiminde Görülen “Armoni” Dersinde, Akorların Dereceyle Gösterilmesi İle Birlikte Harf Şifreleriyle de İfade Edilmesi Yararlı Bir Uygulama Olacaktır.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Lisans eğitiminde görülen “Armoni” dersinde, akorların dereceyle gösterilmesi ile birlikte harf şifreleriyle de ifade edilmesi yararlı bir uygulama olacaktır.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	41	39,4
Katılıyorum	51	49,0
Kısmen katılıyorum	11	10,6
Katılmıyorum	1	1,0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 20’ye göre, ankete katılan öğretmenler, lisans eğitiminde görülen “Armoni” dersinde, akorların dereceyle gösterilmesi ile birlikte harf şifreleriyle de ifade edilmesinin yararlı bir uygulama olacağı görüşüne %39,4 oranında kesinlikle katılmakta, %49 oranında katılmakta, %10,6 oranında kısmen katılmakta, %1 oranında da katılmamaktadır.

Ankete katılan öğretmenler bu maddede akorların harf şifreleriyle de gösterilmesini yararlı olacağını düşünmüşlerdir.

Tablo 21. Öğretmenlerin, “Elektronik Org Eğitimi Dersi, Çoksesli Eşlikleme Becerisi Kazanılması İçin Faydalı Bir Derstir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

“Elektronik Org Eğitimi” dersi, çoksesli eşlikleme becerisi kazanılması için faydalı bir derstir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	18	17,3
Katılıyorum	37	35,6
Kısmen katılıyorum	31	29,8
Katılmıyorum	15	14,4
Kesinlikle katılmıyorum	3	2,9
Toplam	104	100,0

Tablo 21’e göre, ankete katılan öğretmenlerin %17,3’ü “Elektronik Org Eğitimi” dersinin, çoksesli eşlikleme becerisi kazanılması için faydalı bir ders olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %35,6’sı katılmakta, %29,8’i kısmen katılmakta, %14,4’ü katılmamakta, %2,9’u da kesinlikle katılmamaktadır.

1998 yılında programa koyulan “Elektronik Org Eğitimi” dersi, okullarda en çok bulunabilen bir çalgı olması sebebiyle, harf şifreleri ile elektronik orgun otomatik çalan akompanyalarının kullanılmasıyla orgu daha etkin kullanma amaçlı konulan bir derstir. Orgun iki büyük yararı olduğu söylenebilir, birincisi; akorların harf şifreleriyle gösterildiği programdaki ilk derstir, ikincisi orgun hazır akompanyaları öğretmenin eşlik figürü üretmesini ve çeşitli müzik türlerinin armoni ve ritm kalıplarını tanınmasını kolaylaştırabilir. Ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun da bu dersi almadığını düşünürsek verilen cevapların öğretmenlerin bu dersi eşlik becerileri bakımından faydalı bir ders olarak yorumladıkları söylenebilir.

Tablo 22. Öğretmenlerin, “Orgun Hazır Elektronik Akompanyalarını Kullanmak, Piyano ve Gitarla Çoksesli Eşlik Yapma Becerisini Çok Da Arttırmaz.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Orgun hazır elektronik akompanyalarını kullanmak piyano ve gitarla çoksesli eşlik yapma becerisini çok da arttırmaz.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	24	23,1
Katılıyorum	59	56,7
Kısmen katılıyorum	16	15,4
Katılmıyorum	4	3,8
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,0
Toplam	104	100,0

Tablo 22’ye göre, öğretmenlerin %23,1’i orgun hazır elektronik akompanyalarını kullanmanın piyano ve gitarla çoksesli eşlik yapma becerisini çok da arttırmayacağı görüşüne kesinlikle katılmakta, %56,7’si katılmakta, %15,4’ü kısmen katılmakta, %3,8’i katılmamakta, %1’i de kesinlikle katılmamaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin görüşleri, elektronik orgda çalan akompanyaların, piyano ve gitarda canlı eşlik çalabilme becerisine katkısının fazla olmayacağı şeklinde ortaya çıktığı söylenebilir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Eğitim müziği eşiklemede popüler ve caz müziğin armoni ve ritim yapısının kullanılabilirliği nedir?

Bu alt problemin yanıtlanmasında öğretmenlerden popüler ve caz müziğinin eğitim müziği eşiklemede kullanımıyla ilgili önceden hazırlanmış ankette yer alan soruları cevaplamaları istenmiş ve şu verilere ulaşılmıştır.

Tablo 23. Öğretmenlerin “Popüler ve Caz Müziği Birikimi, Hızlı ve Etkili Çoksesli Eşlikeme Becerisi İçin Gereklidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Popüler ve caz müziği birikimi, hızlı ve etkili çoksesli eşlikeme becerisi için gereklidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	30	28,8
Katılıyorum	41	39,4
Kısmen katılıyorum	29	27,9
Katılmıyorum	4	3,8
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 23’e göre, öğretmenlerin %28,8’i popüler ve caz müziği birikiminin, hızlı ve etkili çoksesli eşlikeme becerisi için gerekli olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %39,4’ü katılmakta, %27,9’u kısmen katılmakta, %3,8’i de katılmamaktadır

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumları ele aldığımızda günümüzde kullanılan tercih edilen müzik türlerinin eğitimine yer verilmemektedir. Yani menüet, madrigal, konçerto çalışılmakta, tanıtılmakta bunun yanında swing, bebop veya bossanova kavramlarından hiç bahsedilmemektedir. Öğretmenlerin eşlikeme yaparken bu müzik türlerinden de yaralanmalarının doğru bir davranış olacağı düşünülmektedir. Bu müziklerle ilgilenmek isteyenler kendi çabalarıyla bu türler hakkında çalışmaktadırlar. Anket sonuçlarına göre genel olarak öğretmenlerin bu müzikleri tanıyıp, ilgilenmenin eşlik becerileri için faydalı olacağı görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Tablo 24. Öğretmenlerin “Popüler ve Caz Müziğinin Armoni ve Ritm Yapısı, Çoksesli Eşliklemede Kullanılmaya Uygundur.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Popüler ve caz müziğinin armoni ve ritm yapısı, çoksesli eşliklemede kullanılmaya uygundur.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	23	22,1
Katılıyorum	36	34,6
Kısmen katılıyorum	40	38,5
Katılmıyorum	5	4,8
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 24’e göre, öğretmenlerin %22,1’i popüler ve caz müziğinin armoni ve ritm yapısının, çoksesli eşliklemede kullanılmaya uygun olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %34,6’sı katılmakta, %38,5’i kısmen katılmakta, %4,8’i de katılmamaktadır.

Bu maddede öğretmenlerin %56,7 si tamamen ve sadece katılıyorum diyerek güncel müzik türlerinin armoni ve ritim yapısının okul şarkılarında kullanılabileceği görüşündedirler. Bu düşük bir orandır. %38,5 kısmen oranı tek başına müzik öğretmenlerinin görüşünü daha iyi yansıtan bir oran olarak görülmüştür.

Tablo 25. Öğretmenlerin “Lisans Eğitimi Programında, Popüler ve Caz Müziğinin de Yer Alması Gereklidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Lisans Eğitimi programında, Popüler ve caz müziğinin de yer alması gereklidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	39	37,5
Katılıyorum	36	34,6
Kısmen katılıyorum	23	22,1
Katılmıyorum	5	4,8
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,0
Toplam	104	100,0

Tablo 25’e göre, öğretmenlerin %37,5’i, lisans eğitimi programında, popüler ve caz müziğinin de yer almasının gerekli olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %34,6’sı katılmakta, %22,1’i kısmen katılmakta, %4,8’i katılmamakta, %1’i de kesinlikle katılmamaktadır.

Müzik öğretmenleri genel oranda popüler ve caz müziğinin de programlarda yer alması gerektiği görüşüne katılmışlardır. Kısmen oranı da dikkate alınacak bir oran olarak görülebilir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Eğitim müziği eşliklemeye harf şifre yönteminin kullanılabilirliği nedir?

Bu alt problemin yanıtlanmasında öğretmenlerden eğitim müziği eşliklemeye harf şifre yönteminin kullanılabilirliği ile ilgili önceden hazırlanmış ankette yer alan soruları cevaplamaları istenmiş ve şu verilere ulaşılmıştır.

Tablo 26. Öğretmenlerin “Çoksesli Eşliklemede Harf Şifre Yöntemi Pratik Bir Yoldur.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Çoksesli eşliklemede harf şifre yöntemi pratik bir yoldur.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	43	41,3
Katılıyorum	47	45,2
Kısmen katılıyorum	13	12,5
Katılmıyorum	1	1,0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 26’ya göre, öğretmenlerin %41,3’ü çoksesli eşliklemede harf şifre yönteminin pratik bir yol olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %45,2’si katılmakta, %12,5’i kısmen katılmakta, %1’i de katılmamaktadır.

Öğretmenler bu maddede akorların harf şifreleriyle gösterilmesini, eşlik becerileri için pratik bir yöntem olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Tablo 27. Öğretmenlerin “Harf Şifreleri Kullanarak Eşlik Yaparken, Eşlik Figürü Üretme, Eşliği Zenginleştirme Becerisi Gereklidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Harf şifreleri kullanarak eşlik yaparken, eşlik figürü üretme, eşliği zenginleştirme becerisi gereklidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	45	43,3
Katılıyorum	44	42,3
Kısmen katılıyorum	14	13,5
Katılmıyorum	1	1,0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 27'ye göre, öğretmenlerin %43,3'ü harf şifreleri kullanarak eşlik yaparken, eşlik figürü üretme, eşliği zenginleştirme becerisinin gerekli olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %42,3'ü katılmakta, %13,5'i kısmen katılmakta, %1'i de katılmamaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin, akorların şifreyle gösterilmesinin yanında o şifreleri yaratıcı eşlik becerileriyle zengin kılabilmenin gerekli olduğu görüşünde birleştiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 28. Öğretmenlerin “Harf Şifreleri Kullanarak Eşlik Yapmak İçin, Çalgıyla İlgili Teknik Beceri-Yeterlilik Önemlidir.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Harf şifreleri kullanarak eşlik yapmak için, çalgıyla ilgili teknik beceri-yeterlilik önemlidir.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	54	51,9
Katılıyorum	37	35,6
Kısmen katılıyorum	10	9,6
Katılmıyorum	2	1,9
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,0
Toplam	104	100,0

Tablo 28'e göre, öğretmenlerin %51,9'u harf şifreleri kullanarak eşlik yapmak için, çalgıyla ilgili teknik beceri-yeterliliğin önemli olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %35,6'sı katılmakta, %9,6'sı kısmen katılmakta, %1,9'u katılmamakta, %1'i de kesinlikle katılmamaktadır.

Armonin kolaylıkla bulunması ve eşliğin zengin tasarlanması, çalgıdaki teknik beceriyle birleştirilirse etkili bir eşlikleme ortaya çıkabilir. Öğretmenler çalgıdaki teknik kapasitenin önemli olduğu görüşüne katılmışlardır.

Tablo 29. Öğretmenlerin “Müzik Öğretmenlerinin, Tek Sesli Okul Şarkılarına Uygun Harf Şifrelerini Yazabilme Becerileri Olmalıdır.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Müzik öğretmenlerinin, tek sesli okul şarkılarına uygun harf şifrelerini yazabilme becerileri olmalıdır.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	73	70,2
Katılıyorum	22	21,2
Kısmen katılıyorum	9	8,7
Katılmıyorum	0	0
Kesinlikle katılmıyorum	0	0
Toplam	104	100,0

Tablo 29’a göre, öğretmenlerin %70,2’si müzik öğretmenlerinin, tek sesli okul şarkılarına uygun harf şifrelerini yazabilme becerilerinin olması gerektiği görüşüne kesinlikle katılmakta, %21,2’si katılmakta, %8,7’si de kısmen katılmaktadır,

Ankete katılan öğretmenlerin, hazır şifreleri yazılmış kaynaklar dışında, sadece ezgisi olan bir şarkıyı da şifrelerle akorlandırabilme becerisinin önemli olduğuna yüksek bir oranda katıldıkları görülmüştür.

Tablo 30. Öğretmenlerin “Müzik Ders Kitaplarında, Çoksesli Eşlikleme Yapabilmeye İlgili Bilgi-Kaynak (eşlik notası veya akor şifreleri) Bulunmalıdır.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Müzik ders kitaplarında, çoksesli eşlikleme yapabilmeye ilgili bilgi-kaynak (eşlik notası veya akor şifreleri) bulunmalıdır.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	59	56,7
Katılıyorum	35	33,7
Kısmen katılıyorum	6	5,8
Katılmıyorum	3	2,9
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,0
Toplam	104	100,0

Tablo 30'a göre, öğretmenlerin %56,7'si müzik ders kitaplarında, çoksesli eşikleme yapabilmeye ilgili bilgi-kaynak (eşlik notası veya akor şifreleri) bulunması gerektiği görüşüne kesinlikle katılmakta, %33,7'si katılmakta, %5,8'i kısmen katılmakta, %2,9'u katılmamakta, %1'i de kesinlikle katılmamaktadır.

Mevcut ders kitaplarındaki şarkılara, çoksesli eşlik yapmaları büyük bir oranda öğretmenin becerisine bırakılmış ya da hazır CD'ye kaydedilmiş altyapı şeklinde eşiklerin kitapla birlikte satılmakta olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin ders kitaplarındaki bu eksikliği bu maddede ortaya koydukları düşünülmektedir.

Tablo 31. Öğretmenlerin “Okul Şarkıları Eşliklerinin Birçoğu, Çalgı Tekniği Bakımından Zordur.” görüşüne katılma durumunu gösterir dağılım çizelgesi

Okul şarkıları eşliklerinin birçoğu, çalgı tekniği bakımından zordur.	f	%
Kesinlikle katılıyorum	10	9,6
Katılıyorum	22	21,2
Kısmen katılıyorum	32	30,8
Katılmıyorum	33	31,7
Kesinlikle katılmıyorum	7	6,7
Toplam	104	100,0

Tablo 31'e göre, öğretmenlerin %9,6'sı okul şarkıları eşliklerinin bir çoğunun, çalgı tekniği bakımından zor olduğu görüşüne kesinlikle katılmakta, %21,2'si katılmakta, %30,8'i kısmen katılmakta, %31,7'si katılmamakta, %6,7'si kesinlikle katılmamaktadır.

Bu madde de var olan okul şarkılarının –genellikle piyano için- eşliklerinin daha sanatsal, teknik kapasite isteyen seviyede olduğu görüşüne katılıp katılmadıkları araştırılmak istenmiş ancak sorunun tam olarak anlaşılması görülmüştür.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Müzik öğretmenlerinin çoksesli eşlik yapma ve harf şifre yöntemini kullanma durumları nedir?

Bu alt problemin yanıtlanmasında öğretmenlerden çoksesli eşlik yapıp yapmadıkları ve çoksesli eşlik yaparken harf şifre yöntemini kullanıp kullanmadıkları sorulmuş ve şu verilere ulaşılmıştır.

Tablo 32. Öğretmenlerin “Derslerinizde Çoksesli Eşlik Yapıyor Musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi

Derslerinizde çoksesli eşlik yapıyor musunuz?	f	%
Evet	71	68,3
Hayır	33	31,7
Toplam	104	100,0

Tablo 32’ye göre, öğretmenlerin %68,3’ü derslerde çoksesli eşlik yaptıklarını, %31,7’si de yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlerin %68,3’ünün derslerinde çoksesli eşlik yapma oranının gerçeği tam olarak yansıtmadığı düşünülmektedir. Çünkü ankette istenen, derslerde kullandığınız çalgı (çalgılar) sorusuna flüt, keman gibi çoksesli eşlik yapmaya uygun olmayan çalgıyla cevap veren öğretmenler de derslerinde çoksesli eşlik yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu da sorunun dikkatli okunmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 33. Öğretmenlerin “Eşlik Yaparken Harf Şifre Yöntemini Kullanıyor Musunuz ?” sorusuna verdikleri cevapların dağılım çizelgesi

Eşlik yaparken harf şifre yöntemini kullanıyor musunuz?	f	%
Evet	41	39,4
Hayır	63	60,6
Toplam	104	100,0

Tablo 33’e göre, öğretmenlerin %39,4’ü eşlik yaparken harf şifre yöntemini kullanmakta, %60,6’sı da kullanmamaktadır.

Bu madde de öğretmenlerin harf şifre yöntemini kullanma oranlarının beklenenden yüksek olduğu, ama çoğunluğun harf şifre yöntemini kullanmadığı sonucunun ortaya çıktığı söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmektedir

4.1. Sonuçlar

Araştırmada, elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

1. Genel olarak bu araştırmadan, müzik öğretmenlerinin derslerde çoksesli eşlik yapmanın öneminin yeteri kadar farkında olmadığı sonucu çıkartılmıştır. Anket çalışmasında bazı öğretmenlerin bu konuyu önemsemediklerini belirtmeleri gözlenmiştir. Yine anket çalışmasında bir kaç öğretmen teksesliliği savunmuş ve bu yüzden anketi dolduramayacaklarını belirtmişlerdir.

2. Müzik öğretmenin lisans eğitimi süresince almış olduğu piyano, gitar gibi derslerin mesleki yaşantıda işlevsel olmadığı, çeşitli sebeplerden dolayı bu çalgılarla çokseslendirilmiş eşlik yapılamadığı ve bu ihtiyacın başka şekillerde giderilmeye çalışıldığı görülmüştür.

3. Lisans düzeyinde çoksesli eşlik yapmaya uygun çalgıların programları bellidir ve bu programlardaki çalınan tüm eser, etüd ve teknik diğer çalışmalar genel olarak öğretmenin asıl çalışma sahası olan okullara göre planlanmalıdır. Çünkü öğretmen çalgısını mesleki yaşantısının çok büyük bir bölümünde derslerde kullanacaktır.

4. Lisans düzeyinde çalışılan çalgı ve armoni dersi programlarında günümüz armonisi ve türleri yer almamaktadır. Temel olarak klasik armoni öğrenmek şarttır ama müzik öğretmeni adayları klasik armoninin dışında armoniler de duymak, kullanmak, çalmak isteyebilir. Anket sonuçlarından da çıktığı üzere popüler müzik ve caz müziği, bunların en temel felsefesi olan doğaç çalma, eşikleme lisans düzeyinde yoğun bir şekilde yerini almalıdır.

5. Anket sonuçlarına göre harf şifreleri kullanımının düşük olduğu görülmektedir. Elektronik org eğitimi dersi ile programa giren akorların harf şifreleriyle gösterilmesi, klasik armoni çalışmalarıyla birlikte öğretilmeye başlatılmalıdır. Burada dikkat edilecek en önemli husus, armoninin yeterince özümsemesi tonalitedeki her derecenin işlevi, bağlantıları ve kullanımına ilişkin bilgi beceriye ulaşılmasıdır. Şifre okuyup, yazan bunu çalgısındaki teknik becerisiyle birleştiren müzik öğretmeni çoksesli eşlik konusunda sorun yaşamayacaktır.

6. Konuyla ilgili kaynakların araştırılması aşamasında, müzik öğretmenliği mesleğiyle ilgili birçok internet sitesi incelenmiştir. Gelişen teknolojiyle birlikte bu sitelerin en büyük hizmetlerinden biri, başta İstiklal Marşı olmak üzere mevcut okul müziği dağarının hazır eşliklenmiş şeklinin çeşitli formatlarda indirme imkanı vermesidir. Müzik öğretmeni bunu indirdikten sonra CD vb. kaynaklara aktarıp, gerek ders içi gerekse ders dışı faaliyetlerde eşlik olarak kullanmaktadır.

7. Müzik öğretmenliği programı dışında başka bir müzik kurumundan mezun olmuş öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunu Türk Müziği Devlet Konservatuvarı mezunu öğretmenler oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin aldıkları çalgı eğitimini, Türk müziği çalgıları oluşturmaktadır. Bu durumda çoksesli eşlikten bahsetmek de doğru olmayacaktır.

8. Müzik öğretmenlerinin gerek ders kitabı, gerekse kaynak olarak kullandığı kitaplarda büyük bir kısmında çoksesli eşlikle ilgili bilgi, akor bulunmamaktadır. Oysa ki yabancı kaynaklı okul şarkıları kitaplarının tamamına yakınında şarkının notası ve armoninin ifade edildiği harf şifreleri mevcuttur.

4.2. Öneriler

Araştırmada, elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Lisans düzeyinde birçok çalgının eğitimi verilmektedir. Çoksesli eşliklemeye uygun kavramını kullandığımızda, bu sadece gitar, piyano ve elektronik org çalgısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda, daha çok folklorik ve

yöresel bir yapısı ilk planda öne çıkan ancak tüm dünyada sanatsal düzeyi, akademik boyutu ile kendini ispatlamış olan akordeon çalgısı müzik eğitiminde gayet rahat kullanılabilceği hatta diğer çoksesli çalgılara göre taşınabilirlik ve gürlük özelliği bakımından avantajlı bir çalgı olarak düşünülebilir. Bu çalgının ister temel çalgı isterse ana çalgı boyutunda müzik eğitiminde kullanılabilceği düşünülmektedir.

2. Lisans eğitimi sırasında, şarkılara eşlik yaparken, şarkıyı söyleyebilme çalışması da yapılmalıdır. Çünkü öğrenciye şarkının ilk aşamada sunuluşu şarkının öğrenci tarafından anlaşılabilmesi, sevilmesi ve başarıya ulaşması açısından önemlidir.

3. Görev yapan müzik öğretmenleri için eşikleme becerileri için belli sürelerde hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmalıdır. Gerek çalgı gerekse teori olarak bu hizmet içi programlarda öğretmenin eşikleme becerisini arttıracakları düşünülmektedir

4. Lisans eğitimindeki piyano ve gitar derslerinde yapılan tüm çalışmaların müzikal ve teknik becerileri arttırdığı gerçektir. Çalışılan eserlerdeki tüm armoni ve bunların eşlik figürleri okul müziği şarkılarının eşliklenmesi için bir basamak olarak değerlendirilmelidir. Burada kazanılan davranışların eşikleme becerisine aktarılması konusunda öğretim elemanlarının önemli rolü olduğu düşünülmektedir.

5. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ders ve kaynak kitap olarak kabul edeceği tüm kitaplarda, şarkıların şifrelerle armonize edilmiş olması şartını araması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ANA BRITANICA, 1993, Genel Kültür Ansiklopedisi, Ana Yayıncılık, C.II, S.404, C.III, S.82-83, İstanbul.

BİLGİN, S., 1998, İlköğretim Okullarının 2. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Çıkışlı Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi; Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara (yayınlanmamış).

BİLGİN, S., 2006, Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Denizli, 242.

CANGAL, N., 1988, Müzikte Çoksesliliğin Gereği, 1. Müzik Kongresi Bildirileri, Evren Ofset, Ankara, 148.

COLLİNS, 1959, Music Ancylopedia, London and Glaskow.

GAZİMİHAL, M.R., 1939, Türkiye-Avrupa Musiki Münasebetleri, Numune Matbaası, İstanbul.

KIVRAK, N.İ., 2003, Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Piyano Eğitimi, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi, Malatya, 209-211.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI, 1970, Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, Cilt 33. Sayı 1609, Ankara.

ÖZGÜR, Ü., 2001, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 1, Ankara.

ÖZTÜRK, C., 1996, Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

SAY, A., 2002, Müzik Sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları 1. Basım, Ankara.

SELANİK, C., 1996, Müzik Tarihinin Evrensel Serüveni, Doruk Yayıncılık, Ankara.

SEVGİ, A., 2003, Nasıl Bir Müzik Öğretmeni, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi, Malatya, 65-68.

SÖZMEZÖZ, F., 2006, Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Eşlik Öğretiminin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi; Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (yayınlanmamış).

TYLER, W.R., 1950, Basic Principles Of Curriculum And Instruction, Chicago.

UÇAN, A., 1982, Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi; Doktora Tezi, H.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara (yayımlanmış).

UÇAN, A., 1990, Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi, Ankara.

UÇAN, A., 1997, Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

UÇAN, A., 2006, Müzik Öğretmenliği Yeterlilikleri, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Denizli, 68.

UZ, A., 1999, Mzık Öğretmenliği Lisans Programları Alan Dersleriyle İlgili Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Çanakkale, 258-260.

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU, 1998, Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi, YÖK Yayını, Ankara.

ZUCKMAYER E., CANGAL N., ATALAY A., 1976, Mzık Teorisi, Yaykur Açık Yükseköğretim Dairesi Eğitim Enstitüleri Mzık Bölümü, Ankara.

EKLER

EK 1

Değerli Müzik Öğretmeni,

Bu çalışma “**Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Müziğinde Çoksesli Eşliklemeye Yaklaşımları ve Eşlikte Harf Şifre Yöntemini Kullanma Durumları**” konulu bilimsel araştırmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Ölçekte, müzik öğretmenin çok seslendirilmiş çalgı eşliği kullanımıyla ve müzik yazısında armoninin harflerle ifade edildiği “harf şifre yöntemi”ni kullanma durumları ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Bir başka deyişle çok seslendirilmiş eşlik yapmaya uygun olan **gitar, piyano, org** gibi çalgıların derste etkin kullanma durumları araştırılmaktadır. Sizden beklenen her bir ifadeyi okuduktan sonra katılma derecelerinden size uygun olanı işaretlemenizdir. Elde edilecek veriler sadece bu araştırma için kullanılacak, herhangi kişi veya kuruma açık tutulmayacaktır.

Çalışmanın amacına ulaşabilmesi bakımından; sorulara içtenlikle yanıt vermenizi ve boş soru bırakmamanızı önemle ve özellikle belirtmek isterim.

Katkılarınız ve işbirliğiniz için çok teşekkür eder, saygılar sunarım.

Osman Gazi AKÇALI

Araştırmacı

I.BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Meslekteki kıdeminiz : () 1-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21 yıldan fazla
- 2.Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek
- 3.Görevli olduğunuz okul: : () İlköğretim
() Lise (Genel, Anadolu, Anadolu Öğretmen)
() Güzel Sanatlar Lisesi
() Diğer (Belirtiniz.....)
- 4.Mezun olduğunuz okul türü: : () Eğitim Enstitüsü
() Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği
() Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü
() Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
() Devlet Konservatuvarı
() Diğer (Belirtiniz.....)
- 5.Derslerde kullandığınız çalgı (çalgılar) : () Piyano
() Gitar
() Keman
() Flüt
() Diğer (Belirtiniz.....)

II. BÖLÜM

Lütfen aşağıdaki ifadelere ilişkin görüşünüzü veya eğiliminizi en iyi yansıtan seçeneğe (X) işareti koyunuz.	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1-Ders içi ve ders dışı etkinliklerde, öğretmen çalgısıyla çok seslendirilmiş eşlik yapması önemlidir.					
2-Çoksesli eşlik, şarkı öğretimi aşamasında gereklidir.					
3-Çoksesli eşlik, okul çalgı eğitimi (blokflüt, vb.) aşamasında gereklidir.					
4-Çoksesli eşlik, zevk eğitimi aşamasında gereklidir.					
5- Şarkı öğretiminde, tonalite sorunlarının azaltılmasında çoksesli eşlik önemlidir.					
6- Ritmik beraberlik sorunlarının azaltılması için çoksesli eşlik önemlidir.					
7- Öğretilen şarkıyı sevdirmek için çoksesli eşlik önemlidir.					
8- Çoksesli eşliklemeye, kısa sürede ve doğru transpoze yapabilme becerisi önemlidir.					
9- Çoksesliğin benimsetilmesinde, çoksesli eşlik verimi artırır.					
10-Müzik öğretmenlerinin çoksesli eşikleme becerileri, hizmet içi eğitim yoluyla artırılabilir.					
11-Eğitim müziği dağarındaki makamsal eserlere de çoksesli eşlik yapmak gerekir.					
12- Lisans eğitimi süresince piyano ve gitar derslerinin eğitim programlarında, sanatsal düzeyi yüksek eserlere ağırlık verilmesi, çoksesli eşlik becerilerini fazla geliştirmez.					
13-Lisans eğitiminde çalgı öğretmenleri, yaratıcı çalma ve yaratıcı eşlik çalışmalarını desteklemelidirler.					

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
14- Lisans eğitiminde, çöksesli eşiklemeye uygun çalgı eğitiminin en temel nedenlerinden biri, derste öğrencilere eşik yapmaktır.					
15-Lisans eğitiminde görülen “Armoni” dersinde, akorların dereceyle gösterilmesi ile birlikte harf şifreleriyle de ifade edilmesi yararlı bir uygulama olacaktır.					
16- Elektronik Org Eğitimi” dersi, çöksesli eşikleme becerisi kazanılması için faydalı bir derstir.					
17-Organ hazır elektronik akompanyalarını kullanmak piyano ve gitarla çöksesli eşik yapma becerisini çok da arttırmaz.					
18- Popüler ve caz müziği birikimi, hızlı ve etkili çöksesli eşikleme becerisi için gereklidir.					
19- Popüler ve caz müziğinin armoni ve ritm yapısı, çöksesli eşiklemede kullanılmaya uygundur.					
20-Lisans Eğitimi programında, Popüler ve caz müziğinin de yer alması gereklidir.					
21- Çöksesli eşiklemede harf şifre yöntemi pratik bir yoldur.					
22-Harf şifreleri kullanarak eşik yaparken, eşik figürü üretme,eşliği zenginleştirme becerisi gereklidir.					
23-Harf şifreleri kullanarak eşik yapmak için, çalgıyla ilgili teknik beceri-yeterlilik önemlidir.					
24-Müzik öğretmenlerinin, tek sesli okul şarkılarına uygun harf şifrelerini yazabilme becerileri olmalıdır.					
25-Müzik ders kitaplarında, çöksesli eşikleme yapabilmeye ilgili bilgi-kaynak (eşik notası veya akor şifreleri) bulunmalıdır.					
26-Okul şarkıları eşiklerinin bir çoğu, çalgı tekniği bakımından zordur					

III. BÖLÜM

1. Derslerinizde çoksesli eşlik yapıyor musunuz?

() Evet () Hayır

2. Eşlik yaparken harf şifre yöntemini kullanıyor musunuz ?

() Evet () Hayır

EK 2**T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

SAYI : B.08.4.MEM.4.07.00.11-020-06/
KONU:Anket

35432 +30.10.2006

Sn: Osman Gazi AKÇALI
Varlık Mah.176.Sok.1/10
ANTALYA

İlgi :19.10.2006 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçenizde sözü edilen Anket uygulaması isteğiniz ile ilgili Müdürlüğümüzün 27.10.2006 tarih ve 35220 sayılı onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Musa AKIŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

Ek: 1 adet onay

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.07.00.11-052-06/2751
KONU: Anket.

35220 +27.10.2006

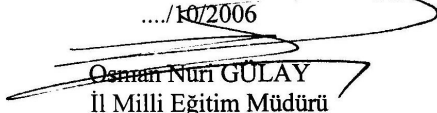
MILLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans öğrencisi Osman Gazi AKÇALI'nın, Müdürlüğümüze vermiş olduğu dilekçesinde, "Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Müziği Eşliklemede Harf Şifre Yöntemini Kullanma Durumları" konulu yüksek lisans tezinde kullanmak üzere ekteki anketi Antalya ilinde bulunan ilköğretim ve ortaöğretimde görev yapan müzik öğretmenlerine uygulama isteği ile ilgili 19.10.2006 yazısı ve eki anket formlar ilişikte sunulmuş olup, söz konusu uygulamanın eğitim öğretimi aksatmadan okul müdürü sorumluluğunda yapılması hususunu;

Makamlarınızca uygun görüldüğü takdirde O L U R 'larınıza arz ederim.

Musa AKIŞ
Müdür Yardımcısı

O L U R
.../10/2006

Osman Nuri GÜLAY
İl Milli Eğitim Müdürü

Hükümet Konağı 07280 Antalya	Tel : 0242.2444680-2444614 Fax : 2411789	E-posta : antalyamem@meb.gov.tr İnternet: http://antalya.meb.gov.tr
---------------------------------	---	--

EK 3

Bayram Türküsü

Söz, Müzik: Erdoğan OKYAY

Coşkulu

Lay la ri lay lay la ri la ri lay lay lay la ri lay lay la ri la ri lay

Bugün bay ram ço cuk lar bay ram la ra ge liş var

An nem gül sün Ba bam gül sün gü leç lik te ya rış var D.C.

Lay lari lay lay lari lari lay lay, lay lari lay lay lari lari lay

Bugün Bayram Çocuklar
Meydanlara Doluş varDavul Vursun Zurna Çalsın
Coşkunklukta Yarış Var

Lay lari lay lay lari lari lay lay, lay lari lay lay lari lari lay

Bugün Bayram Çocuklar
Kırgınlık Yok Barış VarKöylüm Bilsin Kentim Bilsin
Mutlulukta Yarış Var

Lay lari lay lay lari lari lay lay, lay lari lay lay lari lari lay

TEN LITTLE INDIANS

The musical score is written on two staves in 4/4 time with a key signature of one flat (Bb). The melody consists of eighth and quarter notes. Chords are indicated by letters F, C7, and F above the staff. The lyrics are written below the notes.

F F C⁷ C⁷

One lit tle two lit tle three lit tle in dians four lit tle five lit tle six lit tle in dians

F F C⁷ F C⁷ F

se ven lit tleeight lit tle nine lit tle in dians ten lit tle in dians boys

CiCi KIZ

Söz,Müzik: Ercan BAŞ

intro....

F C7 C7 C7

F C7 F F C7

3 3 3 2

Ci ci bir kız var bu ra lar da o yun cak la rı ne re ler de

2 3 2

saç la rı uç muş ha va lar da ci ci kız ci ci kız ci ci kız

-2-

Oyunlar oynar bahçelerde
Ağaçla çiçekle kelebeğe
Yüreği çarpar sevgiyle
Cici Kız, Cici Kız, Cici Kız

-3-

Cici Kız Cici Kız gel bize
Ağlama artık gül bize
Mutlu bir Dünya ver bize
Cici Kız, Cici Kız, Cici Kız

Ağacı Kiskanırım

Söz. Müzik: Cenan AKIN

Andante

C Gm Dm C Dm

A ğa cı kış ka nı rım ye miş yük lü da lı var

C Gm Dm C B^b C Dm SON

ba harol sun güz ol sun ne gü zel ma sa lı var

F C F C F C F

im re ni rim a rı ya pe tek pe tek ba lı var

F C F C F C F D.C.

kondu ğu çi çek le rin pem be si var a lı var

Gel Gidelim Bizim Köye

Fransız Ezgisi
Söz: H.B. Yönetken

4 sesli Kanon

① F C⁷ F ② F C⁷ F

Gel gi de lim bi zim kö ye oy na ya lım gü le gü le

③ F D⁷ Gm D⁷ ④ F C⁷ F

or da ve re lim hep el e le hay di gi de lim bi zim kö ye

ANNEMİZE TÜRKÜ

M. SUN

Dm Gm A7 Dm Dm Gm C F D7 Gm A7 Dm B

P Lal lara lal lal la ra la ra lal la lara la ra lal la lara la ra lal la lal la ra lal la

C Am Dm7 Gm A7 Dm B C Dm C

lal la ra lal la la la ra la ra lal la lal la ra lal la lal la ra lal la la *mf* Gü ne

F Am7 C F Am7 Dm F C F

şin a la sı çok her e vin çi le sı çok A na lar çe ker yü kü kim se
ga ba kar An ne e vi ne ta par An ne Gece gün düz ça lı şır ya rı
miz ba şı mız da her ö ğün a şı mız da A na nin e me ği var her i

1. *Gm C F C* 2. *Gm C F*

nin bi le sı yok Gü ne nin bi le sı yok
nı ya par An ne Ço cu ni ya par An ne
yi i şı mız de A na yi i şı mız de

Dm Gm A7 Dm Dm Gm C F D7

f Ge lin çi çek de re lim Yol la ri na se re lim

Gm A7 Dm B 1.,3.,5. *C Am Dm7* 2.,4.,6. *C Am Dm7*

Sev gi do lu Tür kü ler le An ne mi ze ve re lim An ne mi ze ve re lim ² Ço cu
³ A na

2
Çocuğa bakar anne
Evine tapar anne
Gece gündüz
Yarini yapar anne

3
Anamız başımızda
Her öğün asımızda
Çalışır Ananın emeği var
Her iyi işimizde

(Nakarar)
Gelin çiçek verelim
Yollarına serelim
Sevgi dolu Türkülerle
Annemize verelim

吳青山中学・高等学校 校歌

作詞 井野口 慧子
作曲 寺内 大輔

Andante

mp さくら さつき いのち はずみ とり
いちよう くすのき だいち あつ く みず

のこ え すこ やか われ は わ か ば *mp* とも を あい
のお と きよ らか われ は き ぼ う ゆめ を もと

し こころ き た え とも に まな ほうとも に かたろう あた
め こころ つ く し とも に ある こうとも に いきよう かぎ

らしいあしたのためー *mf* くれあ おや ま わー が ぼ こ
けないみらいのためー くれあ おや ま わー が ふる き

poco riten.
mp う くれあ おや ま めぐみ あー れ
と くれあ おや ま さいわ い あ れ

吳青山 幸いあれ

吳青山 わが故郷

限りに
共歩
夢を
水の音
いちよう
くすのき
大地熱く
われは希望

吳青山 恵みあれ

吳青山 わが母校

新らしい明日のために
共に歩もう
友を愛し
鳥の声
さくら
さつき
生、命、
われは若葉

SINGAPORE INTERNATIONAL SCHOOL SONG

Composer J J de Souza
24.6.91

Intro

1 *Bb* *F* *6-7* *C7*

5 *F* *C/E* *Bb/D* *F*

We have a rea-son to be in school to day

9 *Bb* *F/A* *67* *C7*

Tis for o-ur fu-ture we stu-dy and we play

11 *F* *C/E* *F* *67*

Life is not sim-ple we have to be pre-pared So

17 *F* *Bb* *6-7* *C7* *F*

take my hand and show the way We'll do the best we can There's

21 *b-* *C* *Bb* *F*

more to this we know with the pas-sing years we grow
cess in-spires suc-cess see-king knowledge with pride and zest Pro-

25 *Bb* *F/A* *Bb* *C7*

Love for one an-o-ther show in ever-ry way we care Suc-
gress and a-chieve-ment we will rise a-bove the rest

29 *F* *C/E* *F* *67*

Life is not sim-ple we have to be pre-pared So

33 *F* *Bb* *6-7* *C7* *F*

take my hand and show the way We'll do the best we can S

37 *6-7* *C7* *F*

I S take my hand